

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosiaalialan koulutusohjelma

Minna Petrell, Elisa Telkkä, Saila Uusitalo

Suomalaisen päiväkerhon merkitys perheille Espanjan Aurinkorannikolla

Opinnäytetyö 2011

Tiivistelmä

Minna Petrell, Elisa Telkkä, Saila Uusitalo

Suomalaisen päiväkerhon merkitys perheille Espanjan Aurinkorannikolla, 54 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Sosiaalian alan koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2011

Ohjaaja: Yliopettaja Tuija Nummela, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millainen merkitys suomalaisen evankelis-luterilaisen seurakunnan päiväkerholla on perheille Aurinkorannikolla ja millä tavoin päiväkerhontoimintaa voitaisiin kehittää. Lisäksi selvitys toi esille perheiden syitä muuttaa Espanjaan sekä syitä suomalaisen päiväkerhon valintaan.

Selvityksen kohderyhmänä olivat päiväkerhossa käyvien lasten vanhemmat. Selvitys oli kvalitatiivinen ja se toteutettiin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Haastatteluihin osallistui seitsemän vanhempaa. Haastattelut tehtiin syksyllä 2010. Haastatteluaineisto on käsitelty aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen.

Selvityksen mukaan päiväkerho koettiin merkitykselliseksi perheille. Vanhemmat olivat pääosin tyytyväisiä kerhon toimintaan. Kerhossa lapset saivat suomenkielisiä kavereita ja lapsien tarpeet huomioitiin. Vanhemmat arvostivat myös kerhossa saatua uskontokasvatusta. Lisäksi vanhemmat toivoivat monipuolisempaa toimintaa, johon myös vanhemmat voisivat osallistua. Perheillä oli monenlaisia syitä Espanjaan muuttoon. Yleisimpiä syitä olivat uusien kokemusten saaminen, irtiotto arjesta sekä työt Espanjassa.

Avainsanat: päiväkerhot, Aurinkorannikko, avoin varhaiskasvatus, yhteisöllisyys, kulttuuri-identiteetti, perhe

Abstract

Minna Petrell, Elisa Telkkä, Saila Uusitalo

The importance of the Finnish church day care for the families in Spain's Costa del Sol, 54 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences, Lappeenranta

Health Care and Social Services, Degree Program in Social Services

Bachelor's Thesis 2010

Instructor: Principal Lecturer Tuija Nummela

The purpose of the thesis was to investigate the role of the Finnish Evangelical Lutheran Church's day care for the families at the Costa del Sol. The study also presented how the church club activities for children could be developed. In addition, thesis pointed out the reasons why families moved to Spain and why they chose the Finnish church club.

The thesis was targeted at parents of children in the church day care. The thesis was made using qualitative methods and conducted with semi-structured theme interviews. Seven parents were interviewed. The interviews were conducted in the autumn 2010. The interviews were processed using data-driven content analysis.

The results of the study show that the church day care has been meaningful to the families. Parents were satisfied with the club activities. In the club children had social relationships with other children from Finland. The club also took children's needs into account. Parents also appreciated the religious education offered by the church. The parents hoped for a more diverse activity for the children. Parents wished that they could participate more to the parish's activity with their children. Families had a variety of reasons for moving to Spain. The most common reasons were the crave for new experience, break from everyday life and a workplace in Spain.

Keywords: club activities, Costa del Sol, open early education, community, cultural identity, family

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Avoin varhaiskasvatus	7
2.1 Avoin varhaiskasvatus ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna	8
2.2 Avoin päiväkotitoiminta	9
2.3 Perhekerhotoiminta	10
2.4 Seurakunnan päiväkerhotoiminta	10
3 Yhteisöllisyys ja vertaistuki ulkomailla	13
3.1 Vertaistuki	14
3.2 Sosiaaliset suhteet	15
3.3 Suomalaisyhteisö Aurinkorannikolla	17
3.4 Suomalainen seurakunta Espanjassa	20
3.5 Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan päiväkerho	21
4 Kulttuuri-identiteetti ja sopeutuminen	22
4.1 Kolmas kulttuuri	24
4.2 Uusi turvaverkko	25
4.3 Jatkuvuus	26
4.4 Kulttuurishokki	27
5 Opinnäytetyön tavoitteet ja selvitystehtävät	29
5.1 Kohderyhmä ja aineiston keruu	29
5.2 Aineiston analyysi	31
5.3 Eettisyys ja luotettavuus	33
6 Päiväkerhon merkitys perheille	35
7 Kehittämisideat kerhotoiminnalle	40
7.1 Kokemuksiamme päiväkerhon erityspiirteistä	41
8 Yhteenvedo ja pohdinta	43
Taulukot	46
Lähteet	47

Liitteet

- Liite 1 Haastattelukysymykset
- Liite 2 Sisällönanalyysi

1 Johdanto

Päiväkerhot ovat tärkeä osa seurakuntien lapsityötä. Päiväkerhossa lapset saavat sosiaalisia kontakteja, uskontokasvatusta ja oppivat toimimaan ryhmässä. Olimme kansainvälisessä harjoittelussa Espanjassa Fuengirolassa Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan päiväkerhossa. Siellä meillä oli loistava tilaisuus tutustua tarkemmin suomalaiseen päiväkerhotoimintaan ulkomailla.

Idea opinnäytetyöhön syntyi jo ennen kansainvälisenharjoittelun alkamista. Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan järjestämä päiväkerho on varmasti merkittävä kohtaamispaikka suomalaisille lapsille ja perheille, sillä lapsille on tärkeää ylläpitää suomen kieltä ja kulttuuria sekä sosiaalisia suhteita ollessaan vieraassa maassa. Opinnäytetyössämme halusimme selvittää tarkemmin, mitä perheet kerholta saavat ja toivovat.

Opinnäytetyömme selvitystehtävinä ovat: millainen merkitys päiväkerhon merkitys on perheille Aurinkorannikolla ja millä tavoin päiväkerhotoimintaa voitaisiin kehittää. Selvitämme opinnäytetyössämme myös miksi perheet ovat valinneet suomalaisen päiväkerhon sekä perheiden syyt Espanjaan muuttoon.

Toteutimme selvityksen puolistrukturoitujen teemahaastattelujen avulla. Haastattelimme seitsemää vanhempaa, joiden lapset kävivät säännöllisesti kerhossa. Käsittelemme selvityksessämme lastenkerhoa osana perheille suunnattuja varhaiskasvatuspalveluita ja kerhon merkittävää piirrettä suomalaisten perheiden vertaistukena. Teoreettinen viitekehys koostuu avoimesta varhaiskasvatuksesta, yhteisöllisyydestä ja vertaistuesta ulkomailla sekä sopeutumisesta uuteen kulttuuriin.

Kerhon toiminta on hyvin samantyyppistä kuin päiväkerhoissa Suomessa. Päiväkerho on suomenkielinen ja siellä toimitaan suomalaisilla tavoilla. Päiväkerhotoiminnalla on Suomessa pitkät perinteet. Aurinkorannikolla päiväkerhon merkitys on erityisen korostunut, sillä siellä ei ole muuta suomenkielistä päivittäistä toimintaa alle esikouluikäisille lapsille. Kerholla on tärkeä rooli myös perheiden hyvinvoinnissa ja vanhempien jaksamisessa (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2008).

Selvityksemme kautta saimme aiheeseen kokonaisvaltaisen näkökulman. Emme löytäneet aiempia tutkimuksia aiheesta. Aurinkorannikon suomalaisia tutkittaessa tietoa on kerätty lähinnä eläkeläisiltä. Aiheemme on ajankohtainen, sillä Aurinkorannikolle muuttaa yhä enemmän suomalaisia lapsiperheitä. Toiminnan kehittäminen kasvavaa tarvetta vastaavaksi olisi tärkeää.

2 Avoin varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa eheän kokonaisuuden, tarvitaan vanhempien ja työntekijöiden kiinteää yhteistyötä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Avoimella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan päivähoidon ohella toteutettua palvelua lapsiperheille. Avoin varhaiskasvatus on suunnattu erityisesti kotihoidossa oleville lapsille perheineen, perhepäivähoitajille lapsiryhmineen sekä pienille koululaisille. Avointa varhaiskasvatusta järjestetään esimerkiksi avoimissa päiväkodeissa, kerho- ja leikkitoiminnassa. Avointa varhaiskasvatusta on myös leikkipuistotoiminta ja perhekerhot. Eri kunnissa palvelumuodot ja niiden nimet vaihtelevat. (Alila & Portell 2008.)

Avoin varhaiskasvatus -käsitettä ei ole nykyisessä päivähoitolaissa. Laissa puhutaan leikkitoiminnasta, joka määritellään yhdeksi päivähoidon muodoksi. Leikkitoiminta-käsitteen tilalle on käytännössä viime vuosina muotoutunut käsite avoin varhaiskasvatus, joka ehdotetaan otettavaksi käyttöön leikkitoiminta-käsitteen tilalle. (Alila & Portell 2008.)

Avoin varhaiskasvatus on yksi varhaiskasvatuksen toimintamuodoista. Se pyrkii tarjoamaan varhaiskasvatusikäisille lapsille ohjattua, säännöllistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa. Avoin varhaiskasvatus tarjoaa sosiaalisia kontakteja, kohtaamispaikkoja ja tukea. Vanhemmille nämä palvelut antavat paitsi lyhytaikaista hoitoapua mutta myös tilaisuuden osallistua yhdessä lapsensa kanssa monipuoliseen toimintaan sekä mahdollisuuden tutustua toisiin lapsiperheisiin. Vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea vanhemmuuteen toisilta perheiltä ja henkilöstöltä. (Alila & Portell 2008.)

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan toteuttamisessa tärkeää on joustavuus ja avoimuuden periaate. Avoimissa palveluissa pyritään huomioimaan paikalliset ja alueelliset tarpeet. Leikin osuus toiminnassa on keskeinen, mutta sisällöissä voidaan painottaa esimerkiksi musiikkia, kädentaitoja, ympäristökasvatusta tai liikuntaa. Palveluita tarjoavat niin kunnat, seurakunnat kuin erilaiset järjestötkin.

Keskeisessä osassa avoimia varhaiskasvatuspalveluita on lasten mahdollisuus tavata kavereita ja oppia vuorovaikutustaitoja. Lapset ja vanhemmat toimivat avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa yhdessä, mikä edistää varhaisen vuorovaikutuksen kehittymistä ja vahvistaa lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta. (Alila & Portell 2008.)

Avoimilla varhaiskasvatuspalveluilla on ongelmia ennaltaehkäisevä vaikutus, ja ne lisäävät lasten ja perheiden hyvinvointia. Vanhemmat voivat saada palveluiden avulla vertailupohjaa oman tilanteensa tunnistamiseksi. Hyvin järjestetyt avoimet varhaiskasvatuspalvelut saattavat madaltaa vanhempien kynnystä hakeutua erityispalvelujen asiakkaaksi. Avoimien varhaiskasvatuspalvelujen kautta vanhempi voi saada tietoa siitä, mikä on oikea paikka hakea apua. (Alila & Portell 2008.)

2.1 Avoin varhaiskasvatus ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna

Avoimet varhaiskasvatuspalvelut, kuten seurakunnan päiväkerhotoiminta ja avoin päiväkotitoiminta, ovat osa ennaltaehkäisevää lastensuojelua. Lastensuojelulain (417/2007) mukaan ennaltaehkäisevän lastensuojelun tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen. Lisäksi tavoitteena on tukea vanhempia ja muita lapsista huolehtivia aikuisia.

Ennaltaehkäisevän työn tavoitteena on ylläpitää koko perheen hyvinvointia ja ehkäistä ennalta lyhytaikaisissa elämän muutostilanteissa esiintyviä riskejä. Perheitä tuetaan arjessa ja autetaan heitä löytämään omat voimavaransa. (Järvinen ym. 2007, 35.)

Ehkäisevä lastensuojelu tarkoittaa uudessa lastensuojelulaissa suunnitelmallista ja tavoitteellista lastensuojelun toimintamuotoa. Ehkäisevää työtä on tehty aikaisemminkin, mutta uuden lain myötä sen asema vahvistuu. Uudessa laissa ohjeistetaan tietoisesti kaikki yhteiskuntatoimijat kansalaisista ylimpiin hallintoelimiin panostamaan ennaltaehkäisyyn lasten hyvinvoinnin ylläpidossa, turvaamisessa ja kehittämisessä. (Sosiaaliportti 2011a.)

Lastensuojelun tarvetta voidaan vähentää havaitsemalla varhain lasten ja nuorten huolenpitoon ja kasvatukseen liittyvät ongelmatilanteet sekä tarjoamalla jo

peruspalveluissa vanhemmille varhaista tukea niistä selviytymiseksi. (Sosiaaliportti 2011a.)

Ehkäisevä työ on yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla tapahtuvaa toimintaa, jolla pyritään hyvinvoinnin lisäämiseen ja pahoinvoinnin ehkäisemiseen. Ennaltaehkäisevään työhön voi kuulua myös erityisen tuen tai palvelun antamista perheille, joilla on haastava elämäntilanne. Ennaltaehkäisevän työn avulla voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja huono-osaisuutta. Ehkäisevän työn toimintamuotoja pyritään kehittämään järjestöiden ja kunnallisten palveluiden eri tasoilla. (Malin 2011.)

Avoinpäiväkotitoiminta on osa ennaltaehkäisevää lastensuojelua. Avoimissa palveluissa ohjaajat ovat helposti vanhempien saatavilla. Ohjaajat voivat välittömästi antaa neuvoja tai palautetta vanhemmille, jos he huomaavat vanhempien kaipaavan apua tai kun vanhemmat itse kysyvät asioista. Heillä on työssään ennaltaehkäisevä työote, mikä mahdollistaa nopean puheeksi oton vanhempien kanssa. Työntekijät pyrkivät tunnistamaan tuen tarpeen riittävän aikaisin ja auttamaan perheitä arjessa jaksamisessa (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:27.)

2.2 Avoin päiväkotitoiminta

Avoin päiväkoti antaa lapsille ja vanhemmille tilaisuuden olla yhdessä leikkien, laulaen, askarrella, retkeillen tai vain viettäen aikaa toisten perheiden kanssa. Avoin päiväkoti toimii vertaisryhmänä sekä lapsille että vanhemmille. Samassa tilanteessa olevat perheet ovat usein parasta tukea vanhemmuuteen. On olemassa myös päiväkoteja, jotka ovat keskittyneet tarjoamaan avointa päivähoitoa eri kieli- ja kulttuuritaustaisille perheille. (Sosiaaliportti 2011a.)

Avoin päiväkoti on merkittävä paikka lapsiperheille; avoimella päiväkodilla on suuri merkitys lapsiperheiden elämässä. Toiminta on kokonaisvaltaista, ja se mahdollistaa sosiaalisten verkostojen luomisen toisten perheiden kanssa. Avoimella päiväkodilla on positiivinen vaikutus perheiden henkiseen hyvinvointiin, sillä ilman avointa varhaiskasvatustoimintaa arki saattaisi kotona lasten kanssa käydä ahdistavaksi. Huoltajat saavat avoimesta päiväkodista hyvän tu-

en arjessa jaksamiseen ja avoimessa päiväkodissa käynti rytmittää perheen viikkoa sekä antaa merkitystä elämään. (Alila & Portell 2008, 41.)

Avoimessa päiväkodissa vastuu lapsista on koko ajan vanhemmilla. Lapsi ei jää yksin avoimeen päiväkotiin, vaan vähintään toinen vanhemmista on aina mukana. Vanhemmilla on mahdollisuus keskustella henkilökunnan kanssa vanhemmuuteen liittyvistä asioista, lasten kasvatuksesta ja kehityksestä, sekä lapsiperheen arjesta ja siihen liittyvistä asioista. (Sosiaaliportti 2011b.)

2.3 Perhekerhotoiminta

Perhekerhotoiminta on yksi kirkon työmuoto perheiden kanssa tehtävästä työstä. Perheen tukeminen on kokonaisvaltaista ja näyttäytyy käytännössä keskusteluin ja kohtaamisin. Kirkon varhaiskasvatuksessa korostetaan lapsen ja hänen läheisten suhdetta. Perheiden kanssa pyritään tekemään yhteistyötä eri tavoin ja tämä yhteistyö kannattelee lapsen elämää monella tavalla. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissyhmä 2008.)

Perhekerhot ovat yleensä seurakuntien järjestämää toimintaa lapsiperheille. Ne toimivat monimuotoisina kohtaamispaikkoina lapsille ja heidän läheisilleen. Perhekerhossa lapset ja vanhemmat käyvät yhdessä. On myös olemassa aikuinen-lapsikerhoja, joissa aikuiset pohtivat omia asioitaan osan kerhoajasta jolloin lapsille järjestetään lastenhoitoa. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissyhmä 2008.)

Tarkoituksena perhekerhoissa on kohdata samassa elämäntilanteessa olevia ja viettää aikaa yhdessä. Työntekijät ovat perheen tukena arjessa. Jokaiseen kerhoon kuuluu hartaushetki, joka tarjoaa mahdollisuuden hiljentyä. Joissain seurakunnissa järjestetään myös erityisperhekerhoja, joissa perheen tukena on myös sosiaalityöntekijä. (Sosiaaliportti 2011a.)

2.4 Seurakunnan päiväkerhotoiminta

Päiväkerhon historia ulottuu toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan, jolloin naiset siirtyivät työelämään kodin ulkopuolella jolloin lapsille ei ollut saatavilla riittävästi yhteiskunnan tarjoamaa päivähoitoa. Tähän perheiden tarpeeseen

syntyivät seurakunnan päiväkerhot. Ensimmäinen päiväkerho perustettiin Suomeen vuonna 1945. (Lastenohjaajan ammatin ja koulutuksen vaiheet 2010.)

Seurakunnan päiväkerho on lapselle kasvupaikka, jossa toimitaan kumppanuudessa lapsen perheen kanssa. Seurakunnan päiväkerhossa painottuvat lapses- ta välittäminen, iloiset kokemukset ja lapsen uskontokasvatus. Päiväkerhon kautta muodostuu lapselle kokemus seurakunnasta, jossa hän tulee kohdatuksi ikäkaudelleen sopivalla tavalla. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissyrymä 2008, 15.)

Kerhon toiminta on monipuolista, ja se suunnitellaan yhdessä lasten kanssa. Päiväkerho tukee kotien kristillistä kasvatusta. Vanhemmat pitävät kerhon vahvuutena juuri sen kristillistä arvopohjaa ja sitä, että lapsi saa sieltä rakennusai- neita elämänkatsomuksensa muovaamiseen. Päiväkerholla on suuri merkitys lapsiperheiden käyttämien avointen varhaiskasvatuspalvelujen joukossa. Seu- rakunnan päiväkerhoissa käy yli 32 % suomalaisista 3–6-vuotiaista lapsista. (Kirkkohallitus, 3.)

Päiväkerhotoiminnalla on merkityksellinen asema kirkon varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa. Kerhopäivällä on oma rytmi, joka hahmottuu lapselle koke- muksellisesti leikkimisen, liikkumisen ja ulkoilun kautta. Lapsen hyvinvoinnin monipuolinen edistäminen painottuu päiväkerhotoiminnassa. Pyrkimyksenä on, että lapsi tulee nähdyksi kokonaisena ihmisenä ja toiminta perustuu kristilliseen ihmiskäsitykseen. (Seurakuntien lapsityön keskus.)

Uskontokasvatus päiväkerhossa

Kaikessa kasvatuksessa, myös uskonnollisessa, lähtökohtana on oltava lapsi ja lapsen tarpeet. Uskontokasvatus on lapselle myönteinen asia, kun toimitaan lapsen ehdoilla. Uskontokasvatuksessa ollaan tekemisessä herkkien ja tärkei- den asioiden kanssa. Lasten kanssa työskentelevät ovat siis tärkeässä ja vas- tuullisessa työssä. Työntekijöillä voi olla vaikutusta koko lapsen tulevaan elä- mään. (Halme 2010, 6.)

Lapsuutta pidetään kirkossa merkityksellisenä, tärkeänä ja arvokkaana elämän- vaiheena. Lapsella on oikeus lapsena oloon, leikkiin ja ilon kokemuksiin. Kirkon varhaiskasvatus on kristillisestä uskosta ja siihen liittyvistä arvoista nousevaa

kasvatuksellista vuorovaikutusta. Varhaisvuosien kasvatustyössä korostuu perinteiden jakaminen, kasvatuksen kokonaisvaltaisuus, lapsilähtöisyys ja perheen arvostaminen. Kristillisen kasvatuksen sisällöt, menetelmät ja vuorovaikutuksellisuus muodostavat lapselle turvallisen Jumala-käsityksen. Niiden avulla lapsi voi ikä- ja kehitystasonsa mukaan elää ja kasvaa kristittyinä ja kirkon jäseninä. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2008, 9.)

Lastenohjaajan työ ja koulutus

Seurakunnan lapsi- ja perhetyön perustutkinto on laajuudeltaan 120 opintoviikkoa, ja se on toisen asteen ammatillinen perustutkinto, joka antaa kelpoisuuden toimia seurakuntien lastenohjaajan sekä kunnan varhaiskasvatuksen, lastensuojelun ja perhetyön tehtävissä. Opintoihin kuuluu vähintään 35 opintoviikkoa teologisia sekä seurakunnan ja kirkon työhön liittyviä opintoja. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko, Piispain kokous 2010.)

Lastenohjaaja on seurakunnan varhaiskasvattaja, joka toimii varhaiskasvatuksen pedagogisten periaatteiden ja kirkon kastekasvatuksen pohjalta. Ammatti perustuu kasvattajuuteen ja kasvatustietoisuuteen, joka rakentuu lapsen ja perheen, kirkon arvopohjan ja ympäröivän yhteiskunnan kokonaisvaltaisesta ymmärtämisestä. Päätehtävä lastenohjaajalla on työskennellä lasten ja perheiden kanssa ja tukea kristillistä kasvatusta ja hengellistä kasvua. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko, Piispain kokous 2010.)

Kasvatus- ja ohjaustehtävässään lastenohjaaja huolehtii lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Lastenohjaajan tulee osata kohdata lapsi sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä. Lisäksi hänen tulee osata kuunnella lasta ja hänen perhettään. Lastenohjaaja työskentelee varhaisen tukemisen periaatteiden mukaisesti. Omalla toiminnallaan lastenohjaaja pyrkii edistämään perheiden hyvinvointia ja perheiden välistä yhteisöllisyyttä. Työssä ajatellaan aina lasten etua ja on osattava toimia lastensuojelun periaatteiden mukaisesti. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko, Piispain kokous 2010.)

Lastenohjaajan työyhteisö on moniammatillinen, ja keskeistä työssä on sitoutuminen työyhteisöön sekä seurakunnan varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Esteettinen ympäristö luo mahdollisuuden hiljentymiseen, pohdintaan ja omaan

rauhaan sekä toiminnallisuuteen, itseilmaisuuksiin ja liikuntaan. Lastenohjaajan tehtävänä onkin edistää kasvua tukeva toimintaympäristön luomista. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko, Piispain kokous 2010.)

3 Yhteisöllisyys ja vertaistuki ulkomailta

Himbergin ja Jauhiaisen (2000, 164–165) mukaan yhteisöllisyys tarkoittaa alueellisesti rajattua ryhmää, jossa ihmisten välillä vallitsee tiivis vuorovaikutus ja suhteellisen voimakas yhteenkuuluvuuden tunne. Yhteisöön liittymisen syynä on ollut ja on edelleen, vaikka eri merkityksessä kuin ennen, elämässä selviytymisen pakko. Kivikautinen ihminen tarvitsi lähiyhteisöä konkreettisemmin hengissä pysymiseen kuin nykyajan ihminen, mutta myös nykyisin yhteisön ulkopuolelle jääminen aiheuttaa vakavia seurauksia yksilön hyvinvoinnille.

Nyky-yhteisöjä voivat olla esimerkiksi perhe-, kylä- sekä työyhteisöt. Yhteisö edustaa suunnilleen samoja arvoja kuin aikaisemminkin, näitä arvoja ovat turvallisuus, yhteenkuuluvuus ja yhteisvastuu. Nykyisin yhteisöä on arvioitava myös sillä perusteella, mitä se merkitsee ihmiselle henkilökohtaisesti. Henkilökohtaisen merkityksen näkökulmasta näyttää siltä, että yhteisöjen merkitys ei ole vähentynyt vaan, että se on muuttunut. (Himberg & Jauhiainen 2000, 164–165.)

Nykyihminen elää yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden ristivedossa. Ihminen pitää kiinni yksilöllisistä oikeuksistaan, mutta etsii silti yhteisöllisyyttä. Moderni ihminen ei halua toimia yhteisössä, joka on pakottava tai epätasa-arvoinen. Nyky-yhteisöt toimivat yksilöiden varassa ja heidän tarpeensa huomioon ottaen. Ne eivät voi sitouttaa yksilöä samalla tavalla kuin perinteiset yhteisöt, kuten esimerkiksi perhe. Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys elävät samalla rinnakkain ja sisäkkäin. (Himberg & Jauhiainen, 2000,165.)

Kumpulaisen (2004) mukaan yhteisöllisyys eli yhteisöihin kuuluminen on ihmisen perustarve. Yhteenkuuluvuuden tunne ja yhdessä tekeminen luovat turvallisuutta ja lisäävät elämän hallittavuuden kokemusta. Yhteisöllisyyden avulla hyvinvointi lisääntyy ja luottamus elämänhallintaan kasvaa. Haapamäen ym. (2000, 14) mukaan yhteisössä voi kokea yhteenkuuluvuutta, tulla ymmärretyksi,

saada tukea ja tehdä työtä itselle tärkeiden asioiden puolesta. Yleisesti yhteisöllisyyttä voidaan pitää ilmauksena ihmisten myönteisestä yhdessäolosta ja vuorovaikutuksesta.

Aikaisemmin koko kyläyhteisö otti vastuuta lasten kasvattamisesta. Nyky-yhteiskunnassa elämme erillään toisistamme. Isovanhemmat asuvat kaukana, eivätkä ehdi osallistua lastensa perheiden tukemiseen. Työelämässä tehdään usein pätkä- ja etätöitä, jolloin työntekijältä puuttuu työyhteisö. Ihmiset elävät omissa oloissaan, naapureita tuskin tunnetaan. Ihmiset tarvitsevat toisiaan, sillä jokaisella on vuorollaan elämäntilanteita, jolloin voimat ovat lopussa, eikä jakseta yksin. (Airola & Tarsalainen 2003, 39–40.)

3.1 Vertaistuki

Puhuttaessa lasten vertaissuhteista tarkoitetaan suurin piirtein samanikäisten ja kehitykseltään samalla tasolla olevien lasten keskinäisiä suhteita. Lapsiryhmässä lasten ajatellaan harjoittelevan taitojaan toimia yhdessä muiden lasten kanssa. Vertaissuhteet nähdään tärkeinä erilaisuuden hyväksymisen ja toisten huomioon ottamisen sekä auttamisen opettelemisessa. Vertaissuhteet ovat tärkeitä sosiaalisen kasvatuksen näkökulmasta. (Alanen & Karila 2009, 138–139.)

Alasen ja Karilan (2009, 140) mukaan yhteenkuuluvuuden kokeminen lujittaa sellaisia sosiaalisia taitoja ja sellaista asennetta, jotka ovat oppimisessa tarpeellisia. Vertaiskulttuuri on lapselle tärkeä sosiaalinen maailma, jossa jaetaan merkityksellisiä kokemuksia. Vertaisryhmässä lapset voivat vaikuttaa toisiin. Lapsien kesken kehittyy omanlaisia toimintamuotoja ja ilmaisun keinoja, joissa heijastuu lasten omat kokemukset heidän sosiaalisesta ja aineellisesta elämäntilanteestaan.

Vertaistuesta on olemassa lukuisia painotukseltaan hieman erilaisia määritelmiä. Kaikissa niissä vertaistuki liitetään johonkin elämäntilanteeseen tai ongelmaan. Vertaistuessa korostuu tuen ja auttamisen vastavuoroisuus. Vertaistuki perustuu aina ihmisten omiin kokemuksiin. (Huuskonen 2011.)

Vertaistuki on samankaltaisten elämäntilanteessa olevien ihmisten halua jakaa kokemuksia ja tietoa toisia kunnioittavassa ilmapiirissä. Vertaistuki voidaan

nähdä myös voimaantumisen ja muutosprosessina, jonka kautta ihminen voi tunnistaa ja löytää omat voimavaransa. (Huuskonen 2011.)

Vertaisryhmistä voidaan puhua matalankynnyksen paikkoina. Ryhmiin on helppo tulla ja toiminta lähtee ryhmäläisten omista tarpeista. Ryhmä on voimavara, joka mahdollistaa vertaisuuden, verkostojen, ystävien ja uusien näkökulmien hankkimisen. Ryhmäläisellä on mahdollisuus hyväksynnän, arvostuksen ja tasavertaisuuden kokemiseen. (Rustanius & Joensuu 2005, 14.)

3.2 Sosiaaliset suhteet

Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre, joka määrittää sen, miten innokkaasti lapsi menee uusiin sosiaalisiin tilanteisiin. Ympäristön ja aikuisilta saadun palautteen perusteella lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät. Sosiaalisuuden eli seurallisuuteen kuuluu kiinnostus muita ihmisiä kohtaan. Lapsilla tämä ilmenee uusien ihmisten aktiivisena lähestymisenä ja tuttavuuden tekemisenä. Aikuisilla se näkyy muun muassa helppoutena tehdä tuttavuutta uusien ihmisten kanssa. (Keltikangas-Järvinen 2010, 36–38.)

Kavereilta saadulla palautteella on suuri merkitys lapsen minäkuvan muodostumisessa ja ylläpitämisessä. Kavereitten seura ja vuorovaikutus ovat lapsen kehitykselle tärkeää. Turvallinen leikkiympäristö ja kaverit auttavat lasta irtautumaan vanhemmistaan ikäkauden vaatimalla tavalla. Lapsen sosiaalisella asemalla on suuri merkitys. Lapsen kehitys voi vaarantua, jos lapsi jää ryhmän ulkopuolelle. (Mikkola & Nivalainen 2009, 17; Keltikangas-Järvinen 2010, 195.)

Lapsen lähellä olevat aikuiset luovat ilmapiirin, jossa lapsi rakentaa käsitystä itsestään ja taidoistaan. Aikuisen toiminnassa ratkaisevaa on se herkkyys, jonka avulla hän tunnistaa lapsen erilaisia tunnetiloja. Aikuisen on kyettävä vastaamaan näihin tunteisiin ja rohkaistava lasta uusissa tilanteissa. Liian suuressa ryhmässä lapsen sosiaalisuus ei kehity ja lapsi voi muuttua aggressiiviseksi. Lasta täytyy suojella liian monelta vuorovaikutussuhteelta, sillä pieni lapsi ei pysty käsittelemään liian montaa suhdetta. (Keltikangas-Järvinen 2010, 199, 215; Mikkola & Nivalainen 2009, 17, 20–21.)

län karttuessa vertais- ja ystävyysuhteet tulevat yhä tärkeämmiksi. Niillä on selvä yhteys lapsen psykososiaaliseen kehitykseen, ja ne tyydyttävät sekä yhteenkuuluvuuden että läheisyyden tarpeita. Kehityksellisesti merkittävä on se konteksti, jossa lapsen vuorovaikutustaidot pääsevät esille ja kehittyvät niin, että lapsi pystyy toimimaan ja sopeutumaan sosiaaliseen maailmaan. Vuorovaikutustaitojen kehittyminen auttaa lasta ottamaan oman paikkansa vertaisten joukossa ja myöhemmin irtautumaan vanhemmistaan. (Salmivalli 2008, 32–37.)

Salmivalli (2008, 38–42) toteaa ystävyysuhteiden ja vertaisryhmän merkityksien olevan erilaisia lapsen elämässä, vaikka ne ovatkin osittain päällekkäisiä. Vertaisuhteessa lapsi kuuluu johonkin ryhmään, joka mahdollistaa sosiaalisen kanssakäymisen tovereiden muodostamassa verkostossa. Lapsi kuitenkin tarvitsee myös kahdenkeskisen ystävyysuhteen, jossa ilmentyy ihmisen perustarve olla läheisessä kiintymyssuhteessa toisen kanssa.

Vertaisryhmään kuulumisen valmentaa yhteistyötaitoja, jämakkyttä ja johtajuutta. Näitä taitoja tarvitaan työelämässä ja yhteiskunnassa. Ystävyysuhteissa lapsi puolestaan oppii niitä taitoja, joita tarvitaan läheisissä ihmissuhteissa, kuten parisuhteessa. Näitä taitoja ovat muun muassa sitoutuminen, uskoutuminen, läheisyys, jakaminen ja luottamus. Vertaisryhmään kuulumisen on sinänsä palkitsevaa, sillä kaveripiiri tarjoaa ajanvietettä, kumppanuutta ja tunteen johonkin kuulumisesta (Salmivalli 2008, 32.)

Tärkeintä ystävyysuhteissa on vastavuoroisuus ja molemminpuoliset myönteiset tunteet. Harvoin kukaan lapsista jää kokonaan ilman ystäviä, toisaalta suosittu lapsella ei välttämättä ole yhtään vastavuoroista kahdenkeskeistä ystävyysuhtetta. Sekä suosio tovereiden keskuudessa että ystävyysuhteet vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. Ystävyysuhteet voivat myös suojata lasta vaikeuksilta vertaisuhteissa ja mahdollisilta perheen ongelmien vaikutukselta. Jos lapsella ei ole vastavuoroisia ystävyysuhteita, hän saattaa kokea yksinäisyyttä. (Salmivalli 2008, 35–36.)

Sekä toverisuosio että ystävyysuhteet vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. Ystävien kehityksellinen merkitys liittyy ystävyysuhteen laatuun, sillä erityisesti ystävyysuhteen laatu ennustaa lapsen hyvinvointia. Jo varhaisesta lapsuudesta ystä-

vyssuhteiden laadulla on merkitystä myöhempien ystävyysuhteiden laatuun. Ystävyysuhteet voivat myös suojata lasta erilaisilta vaikeuksilta vertaissuhteissa tai perheessä esiintyvien ongelmien kielteisiltä vaikutuksilta. Vastavuoroisten ystävyysuhteiden puute saattaa taas johtaa yksinäisyyden kokemiseen. Ystävyysuhteet luovat perustan myöhempiin ihmissuhteisiin. Niissä opetellaan läheisyyttä, luottamusta ja muita asioita, joita tarvitaan myöhemmin erityisesti läheisissä ihmissuhteissa. (Salmivalli 2008, 22, 35–36, 40–42.)

Ystävyyden merkitys ja tapa olla vuorovaikutuksessa vertaisten kanssa on erilainen eri-ikäisenä. Leikki-ikäiset suosivat niitä lapsia, jotka vastaavat heidän vuorovaikutukseensa. Noin kolmen vuoden iässä lapset alkavat selvemmin erottaa ystäviään ja leikkitovereitaan. Hyvä ystävä päiväkotikäisen mielestä on sellainen lapsi, jonka kanssa ”keksitään yhdessä kivaa tekemistä”. Yhdistävinä tekijöinä ovat siis mukavat, samanlaiset leikit, joita itsekin haluaa leikkiä. Leikkikaverit ovat varhaislapsuudessa usein vaihtuvia ja kumpaa sukupuolta tahansa. Tässä vaiheessa opitaan oman vuoron odottamista ja jakamista sekä emotionien säätelyä. (Salmivalli 2005, 36–37.)

3.3 Suomalaisyhteisö Aurinkorannikolla

Fuengirola on Aurinkorannikon suomalaisten suosituin asuinalue, joka kuuluu Malagan maakuntaan. Malaga on osa Andalusiassa sijaitsevan autonomian aluetta. Fuengirola sijaitsee noin 30 kilometrin päässä Malagan kaupungista. Fuengirolan asukasmäärä on noin 80 000. Kesäkuukausina Fuengirolan asukasmäärä noin kolminkertaistuu suuren turistimäärän vuoksi. (Karisto & Leppälä 2008, 469 ; Espanjainfo.net 2011.)

Jo 1960-luvulla Aurinkorannikolle oli muodostunut pysyvää suomalaista talviasutusta. Fuengirolassa erityisesti Los Pacosin ja Los Bolichesin kaupunginosat ovat suomalaisten kansoittamia. Fuengirolan väkiluvusta noin 40 prosenttia on ulkomaalaisia, joista yli 3000 on suomalaisia. Fuengirola on yksi Espanjan tiheimmin asutuista kaupungeista, ja siellä asuu kymmenien eri kansallisuuksien edustajia. Fuengirolan ulkomaalaisväestöstä suurin osa on englantilaisia, seuraavana ovat suomalaiset ja ruotsalaiset. Koko Costa del Solin alueella talvehtii

vuosittain noin 15 000 - 20 000 suomalaista. (Karisto & Leppälä 2008, 469 ; Espanjainfo.net 2011.)

Aurinkorannikolla asuu suurin Suomen ulkopuolella sijaitseva suomalainen yhteisö (Korpela 2008, 10). Espanjaan matkustavat suomalaiset jaotellaan turisteiksi, pitkämatkalaisiksi, kausiasukkaiksi ja vakituisiksi asukkaiksi. Turisteja ovat ne, jotka viipyvät Espanjassa alle kaksi viikkoa. Pitkämatkalaisten oleskelu kestää 3–8 viikkoa, ja ne suomalaiset, jotka tekevät 3–4 viikon matkan usein samaan paikkaan, ovat toistuvaisturisteja. Todelliset talviasukkaat viettävät Espanjassa 2–10 kuukautta vuodessa. Vakituisesti maassa asuvat suomalaiset työskentelevät tai ovat avioliiton kautta muuttaneet Espanjaan. (Karisto 2008,160–213.)

Aurinkorannikkoa pidetään usein kolmannessa iässä olevien eläkeläisten asuinpaikkana, sillä varsinaiseen vanhuuteen ehtineitä ei siellä ole kovinkaan paljon. Alueella asuvien suomalaisten keski-ikä arvioidaan olevan noin 65 vuotta. Espanjan talviasumisesta luovutaan yleensä myöhäisvanhuuden kynnyksellä. Aurinkorannikon suomalaisyhteisön erityispiirre on sen jäsenten suuri vaihtuvuus. Tämä vaikuttaa sosiaalisten verkostojen muotoon ja sosiaalisten suhteiden malliin. Verkostot ovat tyypillisesti melko laajoja, mutta muuttuvia, sillä yksissä ja samoissa tuttavuus- ja ystävyys-suhteissa ei voida pitäytyä. Tultaessa 2010-luvulle Aurinkorannikon väestörakenne on muuttunut. Tiedon lisääntyminen, ilmasto ja helppo matkustaminen ovat tuoneet eläkeläisten lisäksi nuoria suomalaisia yrittäjiä ja perheitä Aurinkorannikolle. (Karisto & Leppälä 2008, 470–472.)

Tyypillinen Aurinkorannikon suomalainen on pitkän työuran tehnyt ja vakavarainen henkilö, joka saa tilaisuuden nauttia paremmasta elintasosta eläkeläisenä. Eläkeläisten kohdalla muutto Espanjaan mahdollistuu lasten kasvaessa aikuisiksi sekä lisääntyneen vapaa-ajan myötä. Myös terveydelliset syyt houkuttelevat Espanjaan. Välimeren ilmasto on suotuisa ihmisen terveydelle. Valo ja lämpö lievittävät kipuja ja tuovat hyvän olon tunteen. Espanjan suomalainen tuntee itsensä terveemmäksi kuin ikätoverinsa kotimaassa. Lisäksi ihmissuhteet, elämäntilanteet, oman yrityksen perustaminen, Espanjan edullisempi verotus, kult-

tuuri-ilmapiiri ja halu erilaiseen elämään ovat motiiveja suomalaisten muuttamiseen. (Karisto 2008, 200–213.)

Noin joka yhdeksäs Aurinkorannikon suomalaisista asukkaista on mukana työelämässä. He jakaantuvat melko tasaisesti neljään eri ryhmään. Ensimmäinen ryhmä koostuu sellaisista yrittäjistä, joiden yritystoiminta tapahtuu Espanjassa. Toinen ryhmä koostuu niistä, jotka työskentelevät toisen palveluksessa Espanjassa. Kolmanteen ryhmään kuuluvat ne, jotka ovat Suomessa töissä, mutta viettävät Espanjassa sapattivapaata. Neljäs ryhmä koostuu työttömistä työnhakijoista. Espanjassa asuvien suomalaisten sosiaalinen asema on selvästi korkeampi kuin samanikäisten suomalaisten keskimäärin. (Karisto & Leppälä 2008, 470, 472.)

Aurinkorannikolla asuvat suomalaiset voivat toimia suomen kielellä, joten espanjan kieltä ei ole pakko opetella. Fuengirolassa on paljon palveluita tarjolla suomen kielellä, muun muassa suomalainen kahvila, kirjakauppa, ravintola, ruokakauppa, tietokone-liike, parturi, kiinteistövälitys, lääkäri ja sanomalehti. Eläkeläisille nämä palvelut ovat riittävät, mutta monet työikäiset ja nuoret puolestaan joutuvat opiskelemaan espanjan kielen, jotta työskentely ja asioiden hoito onnistuu. Espanjan kielen osaaminen edistää suomalaisten integroitumista valtaväestöön. Espanjan kielen taito tuo myös itsevarmuutta sosiaaliin tilanteisiin. Vuonna 1991 Fuengirolaan perustettiin yksityinen suomalainen peruskoulu Escuela Finlandesa. Nykyään koulussa annetaan myös lukio-opetusta. (Karisto 2008, 241–243.)

Sosiaaliset ongelmat ovat lisääntyneet Aurinkorannikolla suomalaisyhteisön kasvun myötä. Perinteisesti ongelmina ovat olleet alkoholismi, yksinäiset vanhukset ja apua tarvitsevat pitkäaikaissairaat. Kymmenen viime vuoden aikana lapsiperheet ovat löytäneet Fuengirolan ja sen myötä ongelmat ovat muuttuneet. Keväällä 2011 Aurinkorannikolla on aloittanut sosiaalityöntekijä vastaamaan tähän tarpeeseen. (Malmberg 2011.)

Aurinkorannikon johtavan papin Timo Sainion mukaan sosiaalityöntekijän tarve kohdistuu nykyisin lastensuojelutapauksiin. Lastensuojelua vaativat ääritapaukset alkavat olla jo yhtä monen kirjavia kuin Suomessakin. On perheitä, jotka

muuttavat Aurinkorannikolle viimeisillä varoillaan, eivätkä rahat riitä lasten ruokintaan, saati koulumaksuihin. (Malmberg 2011.)

Aurinkorannikon suomalaisen koulun rehtori Juha Helvelahti sanoo koulun ottavan lastensuojeluasioissa yhteyttä Suomen viranomaisiin muutaman kerran vuodessa. Lastensuojeluilmoituksissa on usein kyse ennaltaehkäisystä. Kymmenen vuoden aikana on ollut yksi huostaanotto. Ongelmana on se, ettei Aurinkorannikolla ole sosiaalipalveluita. Sosiaaliset ongelmat kasautuvat suomalaisen seurakunnan ja koulun hoidettaviksi. (Malmberg 2011.)

3.4 Suomalainen seurakunta Espanjassa

Espanjassa toimivaan suomalaiseen seurakuntayhtymään kuuluvat Aurinkorannikon, Costa Blancan, Madridin, Mallorcan, Barcelonan, Gran Canarian ja Teneriffan suomalaiset seurakunnat. Yksistään Manner-Espanjassa pitempiä tai lyhyempiä ajanjaksoja viettäviä suomalaisia arvioidaan olevan noin 20 000, joista yli 15 000 asuu Aurinkorannikolla. Kanarian saarilla ja Aurinkorannikolla vieraillee tämän lisäksi vuosittain useita kymmeniä tuhansia niin sanottuja viikkoturisteja, joita seurakunta myös palvelee. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko Espanjassa 2011.)

Aurinkorannikon suomalainen seurakuntatoiminta alkoi vuonna 1985 Kansan Raamattuseuran organisoimana. Vuonna 1987 kirkolliskokouksessa päätettiin perustaa turisti-siirtolaispapin virka, ja siitä alkaen kirkolla on ollut Aurinkorannikolla vakituista seurakuntatoimintaa. Nykyisin seurakunnalla on kaksi palkattua työntekijää, joista molemmat ovat pappeja. Syksystä 2002 alkaen seurakunnassa on toiminut lastenohjaaja, jonka työ hoidetaan ostopalveluna. Lastenohjaaja vastaa seurakunnan päivä- ja perhekerhotoiminnasta. (Karisto & Leppälä 2008, 474; Työssäoppimispaikat Espanjassa 2011.)

Espanjassa Aurinkorannikon evankelis-luterilainen seurakunta on eräänlainen poikkeus evankelis-luterilaisena seurakuntana katolisessa ympäristössä. Yhteistoiminta näiden kahden välillä sujuu kuitenkin tyydyttävästi, vaikka katolisella kirkolla on tiukka suhtautuminen esimerkiksi naispappeuteen. Suomalaisella seurakunnalla on tärkeä merkitys lapsityön lisäksi myös diakoniatyössä ja sosiaalisten asioiden neuvontapisteinä. Seurakunnan palveluiden kysyntä on kas-

vanut koko sen olemassaolon ajan, ja työntekijöitä on vuosien varrella lisätty. Suuren osan seurakunnan päivittäisistä tehtävistä tekevät seurakunnan useat vapaaehtoistyöntekijät. (Vainio-Mattila 2011.)

Hengellinen toiminta Aurinkorannikolla on vilkasta. Aurinkorannikon evankelisluterilainen seurakunta on onnistunut siinä, mistä Suomessa usein vain haaveillaan, sillä seurakunnallisten tilaisuuksien kynnyks on matala, eikä niihin osallistuminen edellytä välttämättä edes uskonnollisuutta. Kaikki ovat tervetulleita seurakunnan tilaisuuksiin. (Karisto & Leppälä 2008, 474.)

3.5 Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan päiväkerho

Aurinkorannikolla seurakunnan päiväkerho on toiminut noin kymmenen vuotta lastenohjaaja Jaana Tiitisen pitämänä. Tiitinen lähti itse kehittämään kerhotoimintaa yhteistyössä seurakunnan kanssa, koska näki sille kysyntää Aurinkorannikolla. Toiminta on vuosien varrella kehittynyt nykyiseen muotoonsa. Tiitinen on toiminut kerhon ohjaajana yksin. Apuna ovat toimineet monet eri harjoittelijat, joita kerhossa on lähes koko toimintakauden ajan. Lapsimäärä on vuosien kuluessa lisääntynyt, ja Tiitinen on toivonut kerhon pitämiseen työparia. Työparin saaminen ei ole ollut mahdollista, sillä seurakunta ei ole pystynyt palkkaamaan toista työntekijää.

Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan päiväkerho tarjoaa lapsille monipuolista tekemistä ja selkeän päivärutmin. Kerhoon ovat tervetulleita kaikki lapset, jotka asuvat Aurinkorannikolla lyhyemmän tai pidemmän aikaa. Päiväkerhopäiviä on neljä kertaa viikossa, maanantaista torstaihin kello 9.30–14.00. Kerhossa käy noin 3–6-vuotiaita lapsia. Lasten määrä vaihtelee päivittäin, keskimäärin lapsia on 15. Kerho on avoinna lähes koko vuoden kesäkuukausia lukuun ottamatta. Kerhopäivästä peritään pieni maksu.

Matilainen (2008, 25) kirjoittaa, että rutiinit kuuluvat lapsen perusrajoihin ja että niiden asettaminen on yhtä tärkeää kuin muidenkin rajojen. Rutiinien avulla lapset oppivat elämän hallintaa. Kerhossa noudatetaan selkeää päivärutmiä, ja kerhopäivä rakentuu siten, että lapsilla on ensin aikaa vapaalle leikille. Tämän jälkeen pidetään lapsille aamupiiri, joka toimii samalla hartaushetkenä. Hartaushetki on hyvin perinteinen, ja siihen kuuluu muun muassa kynttilän sytytys ja

kerhorukous. Samalla käydään läpi esimerkiksi kirkkovuoden tapahtumia ja vuodenaikaan liittyviä ilmiöitä. Aamupiirin jälkeen lapset syövät omia eväitä ja ennen ruokailua luetaan ruokarukous.

Päiväkerhossa askarrellaan, leikitään ja lauletaan paljon yhdessä. Jokaiseen päivää kuuluu jotain ohjattua toimintaa. Kerhopäivän loppuun lapset ulkoilevat kerhon pihalla. Siirtymätilanteiden helpottamiseksi lapset katsovat usein jotain lastenohjelmaa ennen uloslähtöä. Ohjelman aikana aikuisilla on mahdollisuus siivota kerhon tilat. Siirtymätilanteet on tärkeä suunnitella, erityisesti silloin kun työntekijä on yksin töissä ilman harjoittelijoita. Kerhon rytmi pysyy samana harjoittelijoista huolimatta, jotta toiminta pysyisi lapsille tuttuna ympäri vuoden, vaikka harjoittelijat välillä vaihtuvat. Toimintaan kuuluu myös retkiä esimerkiksi läheiseen puistoon. Joulun alla kerhossa vietetään joulujuhla, jossa lapset esittävät jouluevankeliumin vanhemmilleen.

Päivän tapahtumien toistuminen tutussa järjestyksessä ja aina samalla tavalla tukee lapsen kehitystä. Lapselle hahmottuu kuva ympäröivästä maailmasta toistuvien asioiden kautta. Rutiinien avulla lapsi oppii hahmottamaan ajan kulkua, jolloin päivän puuhista tulee sujuvampia. Rutiinit rakentavat osaltaan lapsen perusturvallisuutta. (Matilainen 2008, 23.)

Perjantaisin päiväkerhon tiloissa on perhekerho, jonne kaikenikäiset lapset ovat tervetulleita vanhempiensa kanssa. Perhekerhoon ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, ja sinne on kaikilla vapaa pääsy. Perhekerho alkaa kello 10, ja se on puolentoista tunnin pituinen. Perhekerhossa tarjotaan vanhemmille kahvit ja perheillä on mahdollisuus viettää aikaa yhdessä. Perhekerhon loppuun pidetään hartaushetki.

4 Kulttuuri-identiteetti ja sopeutuminen

Ulkomaille lähdetään uusien haasteiden, kokemusten ja unelmien perässä. Ulkomaille muuttaminen on nykyään helppoa ja nopeaa. Perheen lähtiessä ulkomaille muutto kannattaa esittää lapsille myönteisessä valossa ja mahdollisuutena. Vanhempien on syytä varautua myös lastensa kielteisiin mielenilmauksiin. Erilaisten tunteiden ilmaiseminen kuuluu muuttoon ja sen tiedostamiseen, että

joutuu jättämään taakseen tutun ja turvallisen ympäristön. (Tikka 2004, 30–31, 49.)

Se, miten ihminen selviää muutosta ja sopeutumisesta, riippuu hänen omista odotuksistaan sekä stressin sietokyvystä. Vanhempien kannattaa valmistella lapsiansa elämänmuutokseen. Yksi keino on keskustella lapsen kanssa muutosta ja kertoa miten se yleensä vaikuttaa ihmisiin. Muutto voi olla lapselle kriisi, ja vanhemman tehtävä on kertoa lapselleen, että tällä on lupa murehtia. Tällöin lapsi ei koe olevansa heikompi kuin muutkaan. Vanhempi antaa kriisin keskellä olevalle lapselle toivoa paremmasta. (Tikka 2004, 31–32.)

Ulkomailla asuminen vaikuttaa lapsen kulttuuri-identiteetin kehittymiseen, minäkuvaan ja arvomaailmaan. Kulttuurinen ja sosiaalinen ympäristö muokkaavat lapsen ajattelua ja ymmärrystä. Kulttuuri on aina yhteisöllistä, ja se voidaan ymmärtää ryhmän jäsenten organisoiduksi ympäristöksi, jossa noudatetaan yhteisiä sääntöjä siitä, miten ryhmän jäsenet viestivät keskenään ja miten he ajattelevat itsestään ja ympäristöstään. (Tikka 2004, 11–13.)

Kulttuuri-identiteetti tarkoittaa tunnetta kuulumisesta johonkin kulttuuriseen tai etniseen ryhmään. Identiteetin kehittyminen on lisäksi yhteydessä sosiaalistumiseen ja kulttuuriin sopeutumiseen sekä oppimiseen. Kasvatuksessa kulttuuri välittyy lapselle ohjeiden, palkitsemisen, kieltojen, havainnoinnin ja matkimisen kautta. Lapsi oppii kulttuurin elämällä siinä. Kulttuuri vaikuttaa ihmisen sosiaaliseen, fyysiseen ja henkiseen kehitykseen enemmän kuin mikään muu. Lapsi oppii herkästi vaikutteita kulttuurisesta ympäristöstään. (Tikka 2004, 11–13.)

Vanhempien kasvatusten menetelmät ja perhetilanne muokkaavat lapsen maailmankuvaa. Identiteetin kehitykseen vaikuttavat myös yksilölliset tekijät, kuten sisarusten väliset erot. Iän ja elämäkokemuksen merkitys identiteetin kehittymiselle on ratkaisevaa. Silläkin on merkitystä, kuinka monta ulkomaanmuuttoa lapsella on takanaan ja kuinka pitkään hän on ulkomailla asunut. Mitä nuorempana lapsi muuttaa ulkomaille, sitä avoimempi hän on uusille vaikutteille ja sitä helpompi hänen on periaatteessa muuttaa uudelleen. Jos lapsella on kuitenkin takanaan monia muuttoja, hän ei välttämättä halua enää muuttaa uudelleen. (Tikka 2004, 18.)

4.1 Kolmas kulttuuri

On syntynyt käsite kolmas kulttuuri, joka tarkoittaa sellaisia lapsia, jotka asuvat tai ovat asuneet merkittävän osan lapsuudestaan eri kulttuurissa kuin mistä heidän vanhempansa ovat lähtöisin. Lapsen ensimmäinen kulttuuri määräytyy vanhempien kulttuurista tai lapsen omasta kansalaisuudesta. Jos vanhemmat ovat eri kulttuureista, lapsella on kaksi ensimmäistä kulttuuria. Toinen tai toiset kulttuurit tulevat lapsille niistä maista, joissa he ovat asuneet. Kolmannen kulttuurin kehittyminen vaatii muuton kulttuurista toiseen ja se sijoittuu ensimmäisen ja toisten kulttuurien väliin. (David & Pollock 2001; Tikka 2004,14–15.)

Kolmannen kulttuurin lapsille kehittyä usein suhde moneenkin eri kulttuuriin, mutta he eivät ehkä tunne mitään kulttuuria täysin omakseen. Toisille kasvaminen kolmannen kulttuurin lapsena on vaikea kokemus, kun taas toisille se on paljon helpompaa. Kolmannen kulttuurin kasvatti ei pysty elämään vain yhdessä kulttuurissa samoin kuin ne, jotka ovat asuneet koko lapsuutensa yhdessä maassa. Vanhemmat auttavat lasta rakentamaan myönteisen siteen maahan antamalla lapselle mahdollisimman paljon myönteisiä kokemuksia asuinmaasta. Näin lapsi voi vartuttuaan rakentaa tasapainoisen kulttuuri-identiteetin oman kotimaansa ja asuinmaansa välille. (Tikka 2004, 14–17.)

Ulkomailla asuneilla aikuisilla on samanlaisia kokemuksia tasapainoilusta kulttuurien välillä kuin lapsilla. Lasten kokemukset ovat kuitenkin kehitysvuosilta, jolloin heillä ei ole vielä yhtä vakiintunutta arvomaailmaa ja kulttuuria. Lapsen kulttuuri-identiteetti perustuu yhteisön elämäntapaan. Sen kehitykseen vaikuttavat muun muassa koti, kieli, historia ja perinteet. Kolmannen kulttuurin kasvatin identiteetti värityy lisäksi kansainvälisen liikkuvuuden tuomalla kokemuksella ja niillä kulttuurisilla merkityksillä, jotka ovat ominaisia hänen asuinmaassaan. Aikuinen saa ulkomailla asumisesta merkityksellisiä kulttuurisia kokemuksia ja avartaa omaa maailmankuvaansa, toisin kuin vasta omaa kulttuuri-identiteettiään rakentavalle lapselle liikkuva elämäntapa voi vaikuttaa merkittävästi ja peruuttamattomasti. (David & Pollock; Tikka 2004, 14–17, 63.)

Kolmannen kulttuurin vanhemmuus

Vanhempien tehtävänä on lapselleen perushoidon antaminen, turvallisten rajojen asettaminen, kannustaminen, myötäeläminen ja ennen kaikkea rakastaminen. Ulkomailla pätevät nämä samat asiat. Useimmat vanhemmat hämmästyvät kun asiat eivät uudessa kotimaassa suju entiseen malliin. Ulkomailla ei ole ympäristön kulttuurista tukea kasvatuksessa, joten kulttuurin siirtäminen ei onnistu samalla tavalla. Vanhemmuudessa ja kasvattamisessa näkyy muutos totuttuun. Kasvattajien on otettava huomioon kansainvälisen elämän tuoma muutos normaaliin elämään. Useat haasteet ovat sidoksissa lapsen identiteettiin ja kulttuurisiin käsityksiin. Vaikka lasten kansalaisuus säilyy ulkomailla asumisen ajan suomalaisena, heidän kulttuuri-identiteettinsä muuttuu. (Tikka 2004, 35.)

Monet vanhemmat haluavat ulkomailla rakentaa samanlaisen kodin kuin Suomessa ja antaa lapsilleen samanlaisen kasvatuksen kuin jonka ovat itse saaneet. Käytännössä tämä on kuitenkin mahdotonta, kun ympäröivä kulttuuri on erilainen. Lasta ei voi käskää sisäistämään vain tiettyjä asioita ja pysymään suomalaisena. Lapset omaksuvat ulkomailla väistämättä uuden kulttuurin piirteitä omaan kulttuuri-identiteettinsä. Vanhemmille voi olla raskasta, kun lapset eivät enää ulkomaan vuosien jälkeen sopeudu kotimaahansa. Tällöin vanhemmat usein kokevat epäonnistuneensa kasvattajina. Kolmannessa kulttuurissa elämisen tiedostaminen auttaa vanhempia näkemään lapsensa monikulttuurisuuden rikkautena ja välttämään turhan syyllisyyden. (Tikka 2004, 35–36.)

4.2 Uusi turvaverkko

Vieraassa kulttuuriympäristössä kosketus suomalaiseen kulttuuriin vähenee. Asuinmaan suomalaisyhteisö on tärkeä lapsen identiteetin kehittymiselle. He välittävät suomalaista kulttuuria. Arvot ja tavat eivät kuitenkaan välity lapselle samalla tavalla, vaan lapsi näkee ne muuhun ympäristöön heijastuneena. Joskus ulkomailla asuessa suomalaiset tavat korostuvat äärimmilleen ja halutaan eristäytyä paikallisesta toiminnasta niin paljon kuin mahdollista. (Tikka 2004, 64.)

Ulkomailla perheellä on vain vähän läheisiä ihmisiä ympärillään ja perhe saattaa kokea olevansa yksin keskellä arkea, kun ystävät ja isovanhemmat ovat kaukana ja yhteydenpito voi olla hankalaa. Myös sosiaalipalvelut ovat usein

puutteellisia. Siksi on erittäin merkityksellistä luoda uusia kontakteja ja rakentaa uutta turvaverkkoa. Uusia kontakteja voi saada uuden asuinmaan suomalaisyhteisön piiristä. Parhaimmillaan yhteisön muista suomalaisista tulee lapselle läheisiä varasetiä ja -tätejä kaukaisten sukulaisten tilalle. Myös oma vertaisryhmä, ystävät ja toverit ovat lapselle tärkeitä. Yhteenkuuluvuuden tunnetta lapsi voi kokea myös asuinmaansa kansainvälisessä yhteisössä. (Tikka 2004, 64.)

4.3 Jatkuvuus

Moni asia lapsen elämässä muuttuu ulkomaille muutettaessa. Jatkuvuuden luominen lapselle on elintärkeää. Se luo turvallisuutta ja vakauttaa lapsen identiteetin kehitystä. Siksi on tärkeää miettiä, miten pystytään säilyttämään mahdollisimman monet asiat ennallaan uudessa ympäristössä. Varsinkin perheen omien rutiinien pitäminen samana on oleellista. Yhteinen aika on entistä tärkeämpää, sillä lapsi kaipaa vanhempiensa seuraa. (Tikka 2004, 37.)

Äidinkielen ylläpito uudessa kieliympäristössä on erittäin tärkeää, sillä se on osa lapsen identiteettiä. Kielitaidon ylläpitämiseen hyviä keinoja ovat pienet keskustelut lapsien kanssa arjen tilanteissa sekä muun muassa iltasadut. Jatkuvuutta luovat myös kodin sisustus ja tutut huonekalut. Perheen omien perinteiden ja tapojen säilyttäminen luovat jatkuvuutta. Perheen tukikohta Suomessa on hyvä jatkuvuuden luoja. Se voi olla esimerkiksi kesämökki, isovanhempien koti tai leirintäalue, jossa perhe viettää aikaa yhdessä kotimaan lomilla. (Tikka 2004, 37–38.)

Lapsen tärkeimmät ihmiset ovat omat vanhemmat. Kulttuuriympäristön vaihtuessa suhteet sisaruksiin ja vanhempiin luovat turvallisuutta. Perhe säilyy tukena, vaikka kaikki muu muuttuisi. Lapselle rakentuu tasapainoinen identiteetti, jos hän kokee turvallisuuden tunnetta ryhmän jäsenenä. Tällaisena ryhmänä voi toimia oma perhe tai vaikka suomalaisyhteisö. Ystävien menettäminen on yleinen pelko lapsella ulkomaille muutettaessa. Vanhemmat voivat vähentää lapsen huolta kertomalla, että lapsi saa pitää yhteyttä suomalaisiin ystäviinsä ja että heitä pääsee tapaamaan Suomen lomilla. (Tikka 2004, 39–40.)

Tikka (2004, 40) kirjoittaa kolmannen kulttuurin kasvatin ystävyysuhteiden olevan usein syvällisiä, mutta lyhytkestoisia. On olemassa kahdenlaisia kolmannen

kulttuurin lapsia; toiset pyrkivät vaalimaan suhteita ystäviinsä matkan varrelta, kun taas toiset eivät pidä yhteyttä maailmalle jääneisiin ystäviinsä. Vaikka kaikkiin naapureihin ja luokkakavereihin ei ole mahdollisuutta pitää yhteyttä, vanhemmat voivat auttaa lasta säilyttämään ainakin yhden ystävän kustakin asuinmaasta. Näin lapsella säilyy yhteys menneisyyteensä. Yhteisistä kokemuksista syntyvä ystävyys luo turvallisuutta ja edistää lapsen omanarvontuntoa. Ulkomaille muuttaessa ei tule unohtaa muitakaan tärkeitä ihmissuhteita kotimaassa.

4.4 Kulttuurishokki

Kulttuurishokki syntyy vieraan kulttuurin kohtaamisesta ja vanhan kulttuurin menettämisestä. Siihen liittyvät tuntemukset ovat niin psyykkisiä kuin fyysisiäkin. Tuntemusten voimakkuus riippuu omasta henkisestä kapasiteetista, oman ja kohdattavan kulttuurin erilaisuudesta sekä omista aiemmista kokemuksista. Kulttuurishokkia ei voi välttää, ja tärkeää on tunnistaa ilmiö ja ymmärtää, että sen oireet ovat aina yksilöllisiä. Kulttuurishokki prosessina jakautuu neljään osaan, kuherruskuukauteen, shokkiin, sopeutumiseen ja lopulta paluushokkiin. (Tikka 2004, 51–53; Malinen 2008.)

Kuherruskuukausi koetaan muuton jälkeen ensimmäisten kuukausien aikana. Uuteen maahan ja kulttuuriin saavuttaessa ollaan innostuneita näkemään ja kokemaan kaikkea uutta. Uusi kulttuuri tuntuu mielenkiintoiselta, jännittävältä ja hienolta. Muutaman kuukauden kuluttua muuttaja ajautuu kriisiin eli kulttuurishokkiin. Pienet asiat alkavat ärsyttää ja mielessä pyörii monenlaisia kysymyksiä. Kielen ja kulttuurin erot aiheuttavat vihaa, kärsimystä ja hätää. Väsymys, masennus ja koti-ikävä valtaavat mielen. Fyysisinä oireina saattaa olla itkuisuutta, paniikkikohtauksia ja unettomuutta. Aktiivisuus auttaa pääsemään pahempien oireiden ylitse. (Tikka 2004, 51–53; Malinen 2008.)

Kulttuurishokkia seuraa toipuminen ja sopeutuminen uuteen kulttuuriin. Sopeutumisen ja vakaan tilan ihminen kokee kun tuntee kuuluvansa uuteen kulttuuriin. Kotimaahan paluu voi olla rajumpi kuin vieraassa maassa koettu kulttuurishokki. Uudelleen sopeutuminen entiseen elämään saattaa tuntua hankalalta, sillä ulkomailta on saanut paljon uusia kokemuksia ja muuttunut itse. Oman paikan

löytyminen vanhassa ympäristössä vie aikansa. (Tikka 2004, 51–53; Malinen 2008.)

Kotiinpaluussa koetut tunteet ovat eri ihmisten kohdalla erilaiset. Paluuseen kannattaa varautua miettimällä, mikä edessä odottaa. Muuttokokemus on aina yksilöllinen, ja kulttuurishokin vaiheiden pituus vaihtelee noin kolmesta kuukaudesta vuosiin. Kulttuurishokki ei kaikilla etene samassa järjestyksessä ja jokin vaihe voi jäädä yksilöltä kokematta. (Tikka 2004, 51–53; Malinen 2008.)

Lapsen kulttuurishokki

Myös lapsi voi saada kulttuurishokin oireita. Lapsella kulttuurishokin kehittymiseen vaikuttavat esimerkiksi hänen elämän historiansa, sisarusten määrä ja se, muuttaako hän ulkomaille ensimmäistä kertaa. Mitä vanhempana lapsi muuttaa ensimmäisen kerran, sen vaikeampaa hänen on sopeutua uuteen kulttuuriin. (Tikka 2004, 54–55.)

Tikan (2004, 53–57) mukaan uusi ympäristö on yksi kulttuurishokin aiheuttaja. Hämmennystä voi tuoda uuden kodin erilaiset asiat, kuten kalterit ikkunoissa, erilaiset tv-ohjelmat sekä oudot huonekalut. Aluksi lapselle tuottaa ihmetystä outo kieli ja tavat, eikä hän ymmärrä, mitä ympärillä tapahtuu ja mistä ihmiset puhuvat. Paikalliset saattavat kummastella lapsen vaaleaa ihonväriä, ja he haluavat esimerkiksi silittää hänen hiuksiaan, mikä voi pelottaa lasta. Myös ruokakulttuurin muutos on lapselle outoa. Uuden maan ruoka maistuu ja tuoksuu erilaiselta kuin se mihin lapsi on tottunut.

Ulkomailla lapsen liikkumavapaus on monesti rajoittuneempi kuin Suomessa. Varsinkin isommat lapset saattavat tuntea liikkumisvapauden menettämisen vaikeaksi, mikä haittaa heidän sopeutumistaan. Turvallinen olo auttaa lasta sopeutumaan uuteen kulttuuriin, lähiympäristöön ja kotiin. Uuteen asuinmaahan ja sen tapoihin sopeutuminen vaatii aikaa ja kannustusta. On tärkeä käsitellä lapsen kulttuurishokin oireita, sillä käsittelemättömillä oireilla saattaa olla kauaskantoiset seuraukset. Oireita voi olla lapselle vetäytyneisyys ja eristyneisyys, itku sekä unettomuus. Lapsen elämänhallinnan tukemiseksi vanhemman on tärkeää tarjota lapselle onnistumisen kokemuksia. (Tikka 2004, 56–59.)

5 Opinnäytetyön tavoitteet ja selvitystehtävät

Aiheen valinta oli pitkä prosessi, eikä tähän aiheeseen päätyminen ollut alusta asti itsestään selvää. Kansainvälinen harjoittelu Espanjassa antoi meille hyvän mahdollisuuden opinnäytetyön tekemiseen. Opinnäytetyö ei ole työelämälähtöinen, vaan teimme selvityksen omasta mielenkiinnostamme. Kysyimme kerhon ohjaaja Jaana Tiitiseltä toiveita ja ideoita opinnäytetyötämme varten. Tiitinen ei kuitenkaan kokenut tarpeelliseksi lähteä mukaan opinnäytetyöhön työelämäohjaajaksi. Toteutimme selvityksen omien tarpeelliseksi kokemiemme kysymysten pohjalta. Espanjassa asuvia suomalaisia lapsiperheitä ei ole juuri tutkittu. Halusimme saada lisää tietoa suomalaisten lapsiperheiden elämästä Espanjassa ja päiväkerhosta osana heidän arkeaan. Tämän työn kautta myös mahdollistuu lastentarhanopettajan pätevyyden saaminen, sillä kerhon lapset ovat kaikki alle 8-vuotiaita.

Selvitystehtävinä opinnäytetyössämme ovat: 1) Millainen merkitys päiväkerholla on perheille Aurinkorannikolla? 2) Millä tavoin päiväkerhotoimintaa voitaisiin kehittää? Selvitämme opinnäytetyössämme myös miksi perheet ovat valinneet suomalaisen päiväkerhon sekä mitkä ovat perheiden syyt Espanjaan muuttoon.

Päiväkerho on ainoa suomalainen alle kouluikäisille lapsille suunnattu toiminta Aurinkorannikolla. Perheille tämä on ainutlaatuinen kohtaamispaikka vieraassa kulttuuriympäristössä. Päiväkerhon suosio on kasvanut koko ajan. Toiminta on kehittynyt vähitellen ja sitä on muokattu lasten tarpeiden mukaan. Mielestämme oli tärkeää tuoda esiin myös vanhempien ääni toiminnan kehittämässä, sillä vain vanhempia kuulemalla kerhotoimintaa voidaan kehittää paremmin perheiden tarpeita vastaavaksi.

5.1 Kohderyhmä ja aineiston keruu

Opinnäytetyön eteneminen ideasta valmiiseen työhön on ollut noin vuoden mittainen prosessi. Aloitimme opinnäytetyön tekemisen Espanjassa syksyllä 2010. Harjoittelumme Espanjassa alkoi syyskuun lopussa ja loppui joulukuun puolenvälin jälkeen. Harjoittelun alkaessa tutustuimme perheisiin, ja valitsimme selvitykseemme sopivilta tuntuvat vanhemmat haastatteluihin. Teimme haastattelut loka- joulukuussa. Haastatteluiden lisäksi opinnäytetyömme tuloksissa näkyvät

myös havaintomme päiväkerhon toiminnasta Espanjassa. Litteroimme haastattelut kesällä 2011, ja tämän jälkeen teimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin, mistä eteenpäin opinnäytetyö on rakentunut hiljalleen. Opinnäytetyö on tarkoitus saada valmiiksi marraskuussa 2011.

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat Aurinkorannikolla asuvat suomalaiset lapsiperheet, jotka käyvät seurakunnan päiväkerhossa. Kerhossa tutustuimme lukuisiin vanhempiin ja perheisiin. Teimme selvityksen haastattelemalla kerholaisten vanhempia. Valitsimme haastateltaviksi perheitä, joiden lapset käyvät seurakunnan lastenkerhossa säännöllisesti muutamana päivänä viikossa. Kaikki pyytämämme vanhemmat olivat halukkaita osallistumaan haastatteluun. Haastattelujen avulla saimme tietoa perheiden ajatuksista päiväkerhoa kohtaan. Aika, jonka perheet asuvat aurinkorannikolla vaihtelee suuresti, osa asuu pysyvästi Espanjassa, osa on siellä vuoden ja toiset vain muutamia kuukausia. Haastateltavien valinnassa on muistettava se, mitä ollaan selvittämässä, ja tärkeää on se, että haastateltavalla on omakohtainen kokemus tutkittavasta asiasta (Vilka 2005, 114).

Osan haastatteluista teimme kerhon tiloissa ja osan perheiden kotona. Haastatteluja teimme sekä yksin että pareittain. Emme halunneet haastatella kaikkia haastateltavia yhtä aikaa. Koimme saavamme haastateltavilta monipuolisempia vastauksia heidän ollessa yksin tai pienryhmässä. Halusimme selvittää haastateltavien henkilöiden omia kokemuksia päiväkerhosta. Haastattelukysymykset (liite 1) suunnittelimme siten, että saisimme monipuolista tietoa haastateltavilta ja että saisimme vastaukset selvitystehtäviimme. Vilkan (2005, 101–103) mukaan yksilöhaastattelu soveltuu omakohtaisten kokemusten selvittämiseen ja ryhmähaastattelulla tutkitaan yhteisön käsityksiä. Kun haastateltavia on useampi kuin yksi, tulee huolehtia siitä, että kaikki pääsevät osallistumaan keskusteluun ja kertomaan omista kokemuksistaan tasapuolisesti.

Aineisto on kerätty puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Valitsimme tämän tavan kerätä tietoa, sillä halusimme kohdata vanhempia ja keskustella henkilökohtaisesti. Kysymyslomakkeilla emme olisi päässeet vuorovaikutukseen samalla tavalla. Haastattelujen avulla voimme saada enemmän ja luotettavampaa tietoa.

Teemahaastattelussa selvitystehtävistä määritellään keskeiset aiheet tai teema-alueet, joita haastattelussa on välttämätöntä käsitellä tarpeellisten tietojen saamiseksi selvitystehtävien kannalta. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei ole merkitystä haastattelun aikana. Tavoite on, että vastaaja antaa oman kuvauksensa kaikista teema-alueista. Teemahaastattelu tiedonkeruutapana vie valtavasti enemmän aikaa kuin monivalintakysymysten tekeminen kyselylomakkeella. (Vilka 2005, 101–102.)

Hirsjärven ym. (2010, 204–207) mukaan haastattelun suurena etuna muihin tiedonkeruumenetelmiin verrattuna on se, että aineiston keruuta voidaan säädellä tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Haastateltavat on mahdollista tavoittaa helposti myöhemminkin, jos on esimerkiksi tarpeen täydentää aineistoa. Haastatteluaineisto on konteksti- ja tilannesidonnaista, tutkittavat saattavat puhua haastattelutilanteessa eri tavalla kuin jossakin toisessa tilanteessa. Tämä tulee huomioida tuloksia tulkitessa, ja tulosten yleistämisessä ei tule liioitella.

5.2 Aineiston analyysi

Opinnäytetyömme on tehty kvalitatiivisia eli laadullisia selvitysmenetelmiä hyödyntäen. Hirsjärven ym. (2010, 164, 225) mukaan Laadullisessa selvityksessä runsas aineisto ja elämänläheisyys tekevät analyysivaiheen mielenkiintoiseksi ja haastavaksi. Laadullisessa selvityksessä lähtökohtana on todellisuuden kuvaaminen. Laadullisessa selvityksessä pyritään kokonaisvaltaiseen tiedonhankintaan. Aineisto kerätään todellisissa tilanteissa ja hankitaan pääasiassa havainnoimalla ja keskustelemalla tutkittavien kanssa, eikä mittausvälineitä käytämällä.

Laadullisessa selvityksessä tutkittavat määrittävät sen, mikä selvityksessä on merkittävää, ei tutkija itse. Oleellista on aineiston monipuolinen ja yksityiskohmainen tarkastelu. Laadullisessa selvityksessä tutkittavien ääni ja mielipiteet pääsevät kuuluviin. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotantaa käyttäen. Laadullisille selvitysmenetelmille ominaista on, että selvityssuunnitelma muuttuu selvityksen edetessä olosuhteiden mukaisesti. Jokaista

tapausta käsitellään ainutlaatuisesti, ja tulkitaan aineistoa sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2010, 164.)

Aineiston keräämisen jälkeen tulee se muuttua muotoon, jossa sitä voidaan tutkia. Haastatteluaineiston kohdalla tämä tarkoittaa haastattelunauhojen litterointia. Litteroinnilla tarkoitetaan sanasanaista haastatteluaineiston puhtaaksikirjoittamista. Litteroiminen on yleisempää kuin päätelmien tekeminen suoraan nauhoista. Litterointi voidaan tehdä koko kerätystä aineistosta tai valikoiden teema-alueiden mukaisesti. (Vilka 2005, 115; Hirsjärvi ym. 2010, 222.)

Haastattelut on litteroitu ja purettu käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Opinnäytetyömme on laadullinen selvitys. Työssä näkyy haastattelujen lisäksi myös omat kokemuksemme ja havaintomme kerhon toiminnasta sekä sen erityispiirteistä Espanjassa. Opinnäytetyömme teoriataustana ovat suomalaisyhteisö Espanjan Aurinkorannikolla, avoin varhaiskasvatustoiminta, seurakunnan lapsityö osana varhaiskasvatusta sekä sopeutuminen uuteen kulttuuriin.

Haastatteluaineiston muuttaminen tekstimuotoon helpottaa aineiston läpikäyntiä. Litterointi tehdään yleensä koko haastatteluaineistolle, mutta joissain tilanteissa voi olla perusteltua litteroida vain osa haastattelumateriaalista. Litteroinnin tulee aina vastata haastateltavien suullisia lausumia ja niitä merkityksiä, joita haastateltavat ovat asioille antaneet. Tämä tarkoittaa, ettei haastateltavien puheita saa litteroinnissa muuttaa tai muokata. (Vilka 2005, 115–116.) Haastatteluita litteroidessamme kirjoitimme haastateltavien antamat vastaukset sana sanalta. Kävimme läpi kaikki haastattelunauhat kokonaan, sillä otantamme oli melko pieni. Pienessä otannassa kaikki tieto voi olla tärkeää, eikä litteroimiseen kulu turhan paljon aikaa.

Tässä työssä emme nähneet tarpeelliseksi käyttää litterointisymboleita. Vilkan (2005, 115–116) mukaan symbolien avulla merkitään esimerkiksi haastateltavien pitämien taukojen pituutta. Mielestämme asia ja luotettavuus selvityksessämme säilyvät ilman symbolien käyttöä litteroinnissa.

Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen menetelmä, jossa etsitään merkityssuhteita ja merkityskokonaisuuksia. Näitä koskevia tuloksia ei ole esitettävissä numeerisina tuloksina vaan sanallisena tulkintana. Kerätyn aineiston analy-

si, tulkinta ja johtopäätösten teko on selvityksen ydinasia. Se on tärkeä vaihe, siihen on tähdätty jo selvitystä aloittaessa. Analyysivaiheessa tutkijalle selviää minkälaisia vastauksia hän saa selvitysongelmiin. Joskus voi käydä myös niin, että tässä vaiheessa selviää, miten selvitystehtävät oikeastaan olisi pitänyt asettaa. (Vilka 2005, 140; Hirsjärvi ym. 2010, 221.) Aineistoa tutkiessamme selvitystehtävät muokkautuivat hiljalleen muotoonsa. Alussa teimme haastattelun teemat, valitsimme niistä tärkeimmät kohdat selvityksen kannalta.

Sisällönanalyysi aloitetaan haastatteluaineistoa pelkistämällä. Aineistosta karsitaan selvitysongelmien kannalta epäolennainen tieto. Tämä edellyttää, että aineisto tiivistetään tai pilkotaan osiin. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään uudeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. (Vilka 2005, 140.)

Ensin alleviivasimme litteroidusta haastatteluaineistosta selvityksen kannalta oleelliset asiat. Pyrimme etsimään sellaista aineistoa, mikä vastaa selvityskysymyksiimme. Selvitysongelmat asetimme sisällönanalyysissä yläkategorioiksi. Tämän jälkeen muodostimme litteroidusta tekstistä yläkategorioihin liittyvät pelkistetyt ilmaukset. Nämä ilmaukset jaottelimme vielä alakategorioihin. Sisällönanalyysi selkeyttää selvityksen auki purkamista ja haastatteluaineiston käsitteilyä. Liitteenä ovat tekemämme sisällönanalyysit. (Liite 2)

5.3 Eettisyys ja luotettavuus

On tärkeää, että selvitys on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti ja tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Hirsjärvi ym. 2010, 24). Vilka (2005, 158-160) toteaa, että laadullisella selvitysmenetelmällä tehdyn selvityksen voi sanoa olevan luotettava kun selvityksen kohde ja tulkittu materiaali ovat yhteensopivia, eikä teorian muodostukseen ole vaikuttaneet epäolennaiset tai satunnaiset tekijät. Viime kädessä laadullisella selvitysmenetelmällä tehdyssä selvityksessä luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyytensä. Tutkijan tulee arvioida selvityksensä luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla.

Selvityksessämme perheet saivat itse valita haluavatko osallistua haastatteluihin. Haastattelussa käytettiin avoimia kysymyksiä, joissa vanhemmat saivat tuoda omia mielipiteitään esille. Haastateltavat saivat vapaaehtoisesti vastata

esitettyihin kysymyksiin. Pyrimme esittämään sellaisia kysymyksiä, jotka eivät ole johdattelevia, jotta vastaukset olisivat mahdollisimman totuudenmukaisia ja luotettavia.

Haastateltavat pysyvät anonyymeina koko selvityksen ajan. Haastateltavien nimet on muutettu lainauksissa ja suorat lainaukset ovat tekstissämme satunnaisessa järjestyksessä. Yhden haastattelun lainauksia ei voi yhdistää toisiinsa satunnaisen järjestyksen ansiosta. Halusimme suojata näin haastateltavien anonymiteetin.

Olimme itse harjoittelijoina päiväkerhossa, joten voi olla, että negatiivisen palautteen antaminen meille saattoi tuntua vanhemmista hankalalta. Olimme tekemisissä perheiden kanssa jatkuvasti myös haastatteluiden jälkeen. Toisaalta taas tutulle henkilölle myös huonoista kokemuksista kertominen voi olla helpompaa kuin vieraalle tutkijalle. Pyrimme luomaan haastattelutilanteen mahdollisimman rennoksi ja avoimeksi olemalla tasa-arvoinen haastateltavan kanssa. Tavoitteenamme oli aito kohtaaminen haastateltavien kanssa. Haastattelutilanteessa pyrimme tasavertaiseen vuorovaikutukseen, toisen kuunteluun ja haastateltavan kunnioittamiseen.

Luotettavuuteen voi vaikuttaa myös se, että kysymyksemme saattoivat merkitä eri vanhemmille eri asiaa riippuen siitä, kuinka kauan he asuvat Espanjassa. Esimerkiksi uskontokasvatus voi olla tärkeämpää sellaiselle perheelle, joka on kauan Espanjassa. Kerhon kautta lapsi oppii tuntemaan oman kotimaansa uskontoa. Kun taas perhe, joka on Espanjassa lyhyen ajan, tarvitsee kerholta ehkä ennemminkin sosiaalisia kontakteja ja vertaissuhteita.

Mielestämme haastateltavia oli riittävä määrä, jos otanta olisi ollut suurempi, olisivat vastaukset olleet silti samankaltaisia. Haastattelut toivat esille perheiden omia henkilökohtaisia mielipiteitä, mutta kokemuksemme ja havaintojemme perusteella myös muilla perheillä oli samanlaisia mietteitä kerhon toiminnasta. Tulee muistaa, että perheet vaihtuvat Aurinkorannikon päiväkerhossa koko ajan. Seuraavana vuonna kerhossa käyvät aivan eri lapset, vaikka heidän tarpeensa lienevät samankaltaisia.

6 Päiväkerhon merkitys perheille

Perheet kokivat päiväkerhotoiminnan mielekkäänä ja tarpeellisena. Vanhemmat toivat lapset mielellään kerhoon useana päivänä viikossa. Vanhempia kiinnosti kerhon toiminta sekä se, mitä heidän lapsensa olivat päivän aikana tehneet. Taulukkoon 1. on koottu vanhempien haastatteluissa kertomia päiväkerhon merkitystä kuvaavia ilmauksia.

Päiväkerhon merkitys perheille
Sosiaaliset suhteet
Lapsen tarpeet
Omaa aikaa vanhemmille
Päivähoitoon tottuminen
Suomenkielistä toimintaa lapsille
Säännöllinen rytmi
Turvallisuus
Uskontokasvatus

Taulukko 1. Päiväkerhon merkitys perheille

Vertaisryhmään kuulumisen on palkitsevaa, sillä kaveriporukka tarjoaa kumpu-panuutta, ajanvietettä ja tunteen johonkin kuulumisesta. Vertaisryhmässä tapahtuvan vertailun kautta lapsi oppii paljon itsestään ja rakentaa minäkuvaansa. (Salmivalli 2008, 32-33.) Vanhempien haastatteluissa tärkeimmäksi osaluokaksi nousivat sosiaaliset suhteet. Lapset saivat vertaisiaan kavereita ja ystäviä. Myös vanhemmat kokivat tärkeäksi tavata samassa elämäntilanteessa olevia perheitä. Vanhemmat jäivät usein juttelemaan kerhon päätteeksi muiden vanhempien sekä ohjaajien kanssa. Kohtaamistilanteissa vaihdettiin kuulumisia, ja usein puheenaiheena oli elämä Espanjassa. Vanhemmat keskustelivat muun muassa siitä, mitä Espanjassa voi tehdä ja mitkä ovat ehdottomat käyntikohteet.

Päiväkerho pitää yllä vanhempien jaksamista ja hyvinvointia, vaikka kerhon avulla sitä ei suoranaisesti tavoiteltu. Lasten kerhopäivän aikana vanhemmilla on mahdollisuus saada omaa aikaa muun muassa asioiden hoitamiseen tai rentoutumiseen. Päiväkerho koetaan arvokkaana toimintana lapsille, sen seurauksena vanhemmalle tulee mahdollisuus omaan aikaan. Eräs vanhempi kertoi hoitaneensa lapset kotona Suomessa, mutta Espanjassa korostuu kerhon antama pieni hengähdys hetki vanhemmalle. Espanjassa ei ole mahdollisuutta jättää lasta hetkeksikään itsekseen leikkimään ulos tai kaverille.

Havaintojemme perusteella kerhon kautta luoduista suhteista saatu vertaistuki oli vanhemmille tärkeää. Vanhempia kiinnosti, miten muut vanhemmat olivat toimineet erilaisissa tilanteissa. Vertaisten tapaaminen ja kokemusten kuuleminen luo turvallisuudentunnetta sekä antaa uskoa omaan pärjäämiseen. Moni asia ulkomailla on erilaista kuin Suomessa ja herättää epäilyksiä. Esimerkiksi vanhempi voi olla huolissaan lapsensa pärjäämisestä vieraassa kulttuuriympäristössä.

*Mulle on, tai niin mä pidän siitä, että täällä on suomalaisyhteisöä.
(Vanhempi 1)*

On ollu tosi hyvä juttu, et on ollu Eetulle seuraa (Vanhempi 2)

Yhteisöllisyyden tarve on ihmiselle luontaista. Yhteisöä voidaan pitää ihmisten yhteenliittymänä, joka perustuu yhteiseen toimintaan, yhteiseen päämäärään, mahdollisesti sovittuihin normeihin ja arvoihin. Yhteisöllisyys on usein ihmisten myönteistä yhdessäoloa ja vuorovaikutusta. Sillä on näin ymmärrettynä hyvin positiivinen sisältö. (Haapamäki ym. 2000, 14.) Kerhon kautta suomalaiset rakensivat uutta yhteisöä. Kerhossa luodaan kontakteja ja saadaan uusia ystäviä. Perheet tapasivat toisiaan muuallakin kuin kerhossa. Ystäväperheiden kanssa vietettiin aikaa muun muassa puistoissa sekä käytiin uimarannalla.

Vanhemmat arvostivat kerhon toimintaa ja sen antamia virikkeitä lapsille. Päiväkerho mahdollisti lapsille sellaisia asioita, mitä Espanjassa oli muuten hankala tehdä lasten kanssa. Kerhossa oli esimerkiksi hyvä piha, missä lapset pääsivät leikkimään yhdessä. Vanhemmat toivat esille, ettei Espanjassa voi puuttellisen turvallisuuden takia laskea lapsia samalla tavoin pihalle keskenään leikkimään kuin Suomessa. On tärkeää, että myös ulkomailla ollessaan lapsi saa päivittäin tarvitsemaansa liikuntaa.

Liikkuminen on lapselle luonnollinen tapa toimia, tutustua itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä. Lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perustana on päivittäinen liikkuminen. Liikkuessaan lapsi ajattelee, kokee iloa, ilmaisee tunteitaan ja oppii uutta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 22.).

Saavat olla kaverien kanssa turvallisessa ympäristössä. Askartelua, pelailua, leikkejä, sellasia asioita mitä ei voi kahestaan kotona tehdä. (Vanhempi 4)

Vanhemmat arvostivat turvallista ympäristöä, jonka kerhon tilat tarjoavat. Kerhossa on luotettava ja koulutettu lastenohjaaja ohjaamassa toimintaa. Kerhossa on lisäksi usein opiskelijoita lastenohjaajan apuna. Opiskelijoista on paljon hyötyä, sillä paikalla on enemmän aikuisia varmistamassa lasten turvallisen ja toiminnaltaan monipuolisen kerhopäivän.

Kerhossa on säännöllinen päivärytmi, minkä monet haastatelluista vanhemmista kokivat tärkeäksi. Vanhemmat pitivät hyvänä, että Espanjassa ollessa lapsen sekä koko perheen päivärytmi säilyy samankaltaisena kuin Suomessa. Etenkin tätä pidettiin tärkeänä, jos Aurinkorannikolla oltiin vain lyhyt aika. Suomeen paluu voisi olla lapselle vaikeaa jos päivärytmi muuttuisi täysin. Kerhopäivän avulla päivä rytmittyi hyvin ja liikkeelle lähdetään heti aamusta.

Matilaisen (2008, 25-26) mukaan rutiinit ohjaavat lasta elämän hallintaan. Rutiinit totuttavat lapsen parhaimmillaan syömään säännöllisesti, nukkumaan riittävästi ja ulkoilemaan ja liikkumaan päivittäin. Lisäksi rutiinit asettavat toimintaan selvät ja johdonmukaiset rajat.

Haastatteluissa nousi esille päiväkerhon hyvät menettelytavat ja suomalaisuus. Kerhossa osataan ottaa lapsen tarpeet huomioon ja sieltä saa omankielisiä kavereita lapsille. Suomalaisen kulttuurin ylläpitämistä vanhemmat eivät pitäneet kovin tärkeänä, vaikka haluttiin elää suomalaisten tapojen mukaan. Ehkä tiedostamattaan vanhemmat pitivät suomalaista kulttuuria yllä. Esimerkiksi joulu haluttiin viettää suomalaisten perinteiden mukaan, ja vanhemmat arvostivat kerhon suomalaisia piirteitä.

Aurinkorannikon suomalaisessa päiväkerhossa lastenohjaaja on tottunut siihen, että uusia lapsia tulee kerhoon jatkuvasti ympäri vuoden. Lastenohjaaja osaa ottaa vastaan aratkin lapset ja varautua siihen, että lasta jännittää uudessa kerhossa aloittaminen. Joillain lapsilla Aurinkorannikon seurakunnan päiväkerho oli ensimmäinen kokemus hoitopaikasta. Päiväkerhoon oli helppo tulla, ja ensimmäisen kerran sai olla vanhempi mukana kerhopäivänä.

Ihan lapsen tuntien. Sen verran herkkä tapaus, että kaikki muutenkin on erilaista, niin se et jos ois vielä espanjalainen kerho. Ihan lapsen tarpeista lähtöisin. (Vanhempi 5)

Monet vanhemmat kertoivat haastattelussa pitävänsä tärkeänä kerhon antamaa uskontokasvatusta. Uskonnosta ei ehkä muuten lasten kanssa keskusteltaisi, ellei mielenkiinto Raamatun tapahtumiin olisi kerhossa herännyt. Vanhemmat pitivät siitä, kun lapset esimerkiksi ymmärsivät mistä joulun juhlinnassa on oikeasti kyse. Meidän haastattelemista vanhemmista kaikki kokivat kerhosta saatavan uskontokasvatuksen tärkeäksi. Voi olla, että jos jokaiselta kerholapsen vanhemmalta olisi asiasta kysytty, tämä aihe olisi saattanut jakaa mielipiteitä, kuten uskonnot yleensä.

Sillein tärkeää (uskontokasvatus) ettei kotona paljon puhuta, enemmänkin isovanhemmat, kun ovat uskovaisia. Jotenkin tykkään siitä, että Milla ymmärtää, että on Jumala tai Raamattu tai Jeesuslapsi. On nyt Joulun aikaan puheessa. Itse olisi vaikeampaa opettaa, helpompi jutella hänen kanssaan kun hän on kerhossa saanut uskontokasvatusta. (Vanhempi 3)

No on se meille tärkeä asia, kuulutaan kirkkoon, se on meille kunnia asia. Ollaan silleen aika perinteisiä, luetaan iltarukous ja käydään just joulukirkot ja tavalliset juhlat. Se oli jotenkin tosi ihanaa kun Pete toi enkelin kerhosta. Pete haluaa ruokarukouksen niinku kerhossa. Hän paljon tota pohdiskellut minkälainen Jumala on. Joka päivä tulee jotain uutta. (Vanhempi 7)

Perheiden syyt tulla Espanjaan

Ulkomaille muuttaminen on nykyään nopeaa. Ennen matkan teko kesti päiviä, nykyisin maailman toiselle puolelle pääsee hetkessä. (Tikka 2004, 49.) Jokaisella haastattelemallamme perheellä oli omat syynsä Espanjassa asumiseen, ja myös asumisaika vaihteli perheiden välillä suuresti. Espanjassa Aurinkorannikolla asuu paljon suomalaisia. Nopeat kulkuyhteydet Suomeen helpottavat perheiden muuttoa Aurinkorannikolle. Seuraavaan taulukkoon 2. on koottu perheiden syytä Espanjaan muuttoon.

Perheiden syyt muuttaa Espanjaan
Haaveen täyttymys
Halu saada uusia kokemuksia
Irtiotto arjesta
Lapselle suomalainen peruskoulu
Oma yritys
Työharjoittelu
Työpaikka
Välivuosi

Taulukko 2. Perheiden syyt muuttaa Espanjaan

Monet perheet kaipasivat vapaa-aikaa ja irtiottoa arjesta. He halusivat kokemuksen ulkomailla asumisesta, Espanjan ilmasto ja suomalaisyhteisö houkuttelivat muuttamaan. Vuorotteluvapaa ja sapattivuosi töistä mahdollistavat perheille ulkomailla asumisen. Vanhemmat kaipasivat aikaa omalle perheelleen, jonka sapattivuosi Espanjassa mahdollistaa loistavasti. Osa jatkoi töitään Suomeen etätyönä.

Loma. Kokemus. Eriäinen syksy. Haluttiin, että kokeillaan, että ollaan haaveiltu, että jossain päin käydään ainakin kokeilemassa. (Vanhempi 1)

Me tultiin sen takia, että mul on ensinnäkin vanhempain vapaa eli jompikumpi olis kuitenkin ollu kotona kun lapsi on niin pieni. (Vanhempi 6)

Mä olen ensinnäkin yrittäjä. Nyt tuli loistava tilaisuus vetää henkeä ja pitää niinku sapattivapaata ja antaa aikaa perheelle ja lapsille. (Vanhempi 4)

Osa perheistä lähti Espanjaan töiden perässä. Töitä oli haettu Espanjasta, jotta perhe voisi muuttaa ulkomaille asumaan. Työpaikkoja olivat muun muassa suomalainen koulu, oma yritys sekä kauneusalan työpaikat. Työpaikka mahdollisti perheille haaveen toteuttamisen ja muuton lämpimään.

Haluttiin välivuosi, jotain erilaista. Mies sai töitä, joten lähdettiin ilman muuta kun rahoituskin järjestyi. (Vanhempi 2)

Me tultiin vähäniinku mun töiden takia, sen perässä. (Vanhempi 6)

Moni perhe valitsi asuinpaikakseen Espanjan Aurinkorannikolla Fuengirolan, koska siellä on suomalainen koulu. Isommat lapset saavat siellä jatkaa peruskoulua tai lukiota suomalaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Perheen alle kouluikäiset lapset pääsivät suomalaiseen kerhoon päiväksi.

7 Kehittämisideat kerhotoiminnalle

Vanhemmat olivat pääosin hyvin tyytyväisiä kerhon toimintaan, mutta joitain kehitysideoita heillä kuitenkin oli. Kehitysideoista osa liittyy suoraan kerhon toimintaan ja osa yleisemmin koko seurakunnan lapsitoimintaan. Taulukko 3. kertoo perheiden toiveita ja kehittämisideoita seurakunnalle ja päiväkerholle.

Perheiden toiveet seurakunnalle ja päiväkerholle
Harrastus mahdollisuudet
Mini esikoulu
Pidempi hoitopäivä
Pikkujoulut
Retket
Vanhempainillat
Yhteisöllistä toimintaa perheille

Taulukko 3. Perheiden toiveet seurakunnalle ja päiväkerholle

Haastatellut vanhemmat toivoivat kerhoon enemmän yhteistoimintaa, johon vanhemmat voivat osallistua yhdessä lasten kanssa. Seurakunta ja päiväkerho voisivat esimerkiksi järjestää retkiä sekä tapahtumia koko perheelle. Vanhemmat toivoivat enemmän mahdollisuuksia tutustua toisiin vanhempiin. Hyviä tilaisuuksia tutustua toisiinsa voisivat olla vaikka vanhempainillat ja pikkujoulut.

Semmonen vois olla ihan hyvä kehittämisjuttu... kerran viikossakin tai kerran kuussa niin vanhemmille ja lapsille yhteisen illan. Pikkujoulu, syysriehaa niinku vanhempainiltaa tavallaan (Vanhempi 5)

Vanhemmat toivoivat seurakunnan järjestävän harrastuskerhoja alle kouluikäisille lapsille. Kerhoissa lapset voisivat harrastaa liikuntaa, kuten jalkapalloa. Esikouluikäisille toivottiin miniesikoulua, jotta esikoulu ei lapsen osalta täysin katkeaisi Espanjassa asuttaessa. Aurinkorannikon suomalainen koulussa on

esikoulu lapsille, mutta koulun lukukausimaksut ovat korkeat, joten monet kausiasukkaat eivät halua viedä lapsiaan sinne.

Aurinkorannikon seurakunnan päiväkerho kestää neljä ja puoli tuntia. Haastatte- luissa osa vanhemmista ehdotti pidempää hoitopäivää. Tämä mahdollistaisi paremmin myös työssäkäyvien vanhempien lasten osallistumisen kerhoon. Täl- löin perheiden ei tarvitsisi hankkia lapsilleen hoitajaa kotiin, eikä lapsen tarvitsisi mennä espanjankieliseen päiväkotiin.

Olis voinut olla vähän pidempi. Jos on töissä niin ei sovellu. (van- hempi 7)

7.1 Kokemuksiamme päiväkerhon erityspiirteistä

Opiskelijoille annettiin iso rooli päiväkerhossa. Päiväkerhossa on vain yksi työn- tekijä, ja lapsia on paljon. Opiskelijoiden tulee ottaa päiväkerhon ohjaajan lisäksi vastuuta päivän sujumisesta. Opiskelijat ovat siellä lähes työntekijän roolissa. Oma toimintaamme helpotti päivärytmin toistuvuus. Kerhossa oli vain yksi kasvatusvastuullinen ohjaaja, joten pienryhmätoimintaa oli vaikea toteuttaa.

Lapset vaihtuvat kerhossa useasti, kun perheet palaavat takaisin Suomeen. Tämän vuoksi yhteistyö osan vanhempien kanssa jää varsin pintapuoliseksi. Lapsille on haastavaa, kun ystävät vaihtuivat syksyn aikana jatkuvasti. Erityisen rankkana vaihtuvuuden kokivat ne, jotka olivat asuneet jo vuosia Aurinkoranni- kolla. Lapset olivat joutuneet kokemaan monen ystävyysuhteen loppumisen elämänsä aikana. Lapset saattoivat olla epäluuloisia, eivätkä halunneet tutustua uusiin lapsiin, sillä pelko ystävästä luopumisesta oli niin suuri. Esimerkiksi kaksi suunnilleen samanikäistä poikaa olivat hyvät kaverukset. Kun toinen pojista lähti käymään Suomessa, oli toinen hieman yksinäinen, eikä muodostanut keneen- kään muuhun lapseen pysyvämpää suhdetta. Tämä on osoitus siitä, että lasten suuri vaihtuvuus kuormittaa lasta. Lapsi ei jaksanut tutustua aina uudelleen uusiin lapsiin, vaan on mukavampi leikkiä tutun kaverin kanssa.

Lapsi ei tiedä, kuinka kauan kaveri käy kerhossa. Ohjaaja voisi yrittää saattaa sellaisia lapsia, jotka viettävät suunnilleen saman ajan kerhossa, leikkimään keskenään. Toki lasten luonne vaikuttaa ystävien valintaan. Lapset hakeutuvat

omanlaistensa kaverien seuraan. Esimerkiksi uuden lapsen tullessa kerhoon ohjaaja voi yrittää tutustuttaa hänet toiseen lapseen, joka käy kerhossa suunnitteen saman ajan. Ohjaaja voi myös yrittää suojata lapsia, jotka käyvät kerhossa useamman vuoden, ohjaamalla heidän luokseen muita pidempään Espanjassa asuvia lapsia.

Myös aikuiset vaihtuvat usein, sillä opiskelijat ovat siellä vaan muutamia kuukausia. Kaikki lapset eivät sopeudu vaihtuvuuteen joustavasti. Esimerkkinä poika, joka oli kerhossa hyvin lyhytpinnainen ja aggressiivinen. Saattaa hyvin olla, että hän on reagoinut muutoksiin tällä tavoin suuren ja vaihtuvan ryhmän myötä. Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre, mutta siihen vaikuttaa osaltaan myös ympäristö (Keltikangas-Järvinen 2010, 36).

Kerhon jatkuvasti muuttuva lapsiryhmä ei pääse koskaan tasapainoiseksi ryhmäksi. Heleniuksen & Korhosen (2008, 60–61) mukaan ryhmä kehittyy yleensä tiettyjen vaiheiden mukaan. Kerhossa ryhmä on koko ajan kuohuntavaiheessa, mikä estää tiiviin yhteishengen muodostumisen. Lapsen tullessa uuteen ryhmään, hän alkaa heti muodostaa ensivaikutelmaa ympäristöstään. Uudessa ryhmässä lasten suhteet ovat aluksi tilannesidonnaisia. Jotta lapset pääsevät mukaan ryhmään, perehdyttäminen päiväjärjestykseen on työntekijöiden keskeinen tehtävä. Ulkoilutilanteet antavat lapsille vapautta ja mahdollisuuden tutustua toisiinsa. Sisällä ja ulkona leikitään erilaisia tutustumisleikkejä, joissa ryhmän lasten nimet painuvat toisten mieleen. Tutustumisleikeissä aikuinen voi havainnoida lasten sosiaalistaitojen lähtökohtia.

Muuttuva ryhmä vaatii työntekijältä pitkäjänteisyyttä ja avoimuutta muuttuvia tilanteita kohtaan. Työntekijä tutustuu koko ajan uusiin vanhempiin ja lapseen. Vaikka ryhmä oli suuri ja vilkas, siinä näkyi paljon positiivisia puolia. Lapsista oli mukavaa leikkiä yhdessä, ja sosiaaliset taidot kasvoivat väistämättä, kun lapsi kohtasi niin paljon muita lapsia. Pääasiassa mieleen jäivät mukavat yhteiset leikkihetket ja lasten raikuva nauru.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Tulosten perusteella voimme todeta päiväkerhon olevan perheille merkityksellinen. Tuloksissa näkyi paljon positiivisia asioita kerhon toiminnasta. Vanhemmat olivat iloisia, että Aurinkorannikolla on lapsille hyvä kerho, jonne lapsen voi jättää rauhallisin mielin. Lapset sekä aikuiset saivat uusia ystäviä ja mukavia yhdessäolon hetkiä.

Olemme saaneet paljon kokonaisvaltaisemman kuvan päiväkerhon merkityksestä, kuin mitä olisi ajatellut ennen opinnäytetyöhön syventymistä. Teoriatiedon sekä haastattelujen kautta saadun tiedon avulla olemme hahmottaneet mitä kaikkea kerho voi perheille merkitä. Kerho on ennen kaikkea tärkeä yhteisö perheille. Yhteisöllisyys korostuu Espanjassa, kun sukulaiset ja ystävät ovat kaukana.

Perheet viettivät Aurinkorannikolla hyvin eripituisia aikoja, mikä loi selvityksellemme haastetta. Teemahaastattelun kysymyksiä oli hankala asettaa niin, että ne ymmärrettäisiin samalla tavalla riippumatta siitä, kuinka pitkään perhe asuu Aurinkorannikolla. Esimerkiksi suomalaisen kulttuurin ylläpitäminen on eri asia perheelle, joka on Espanjassa kuukauden, kuin sellaiselle perheelle, joka on siellä vuoden.

Ehkäisevänä lastensuojeluna päiväkerhoa voi ajatella siltä kannalta, että se vaikuttaa perheiden hyvinvointiin positiivisesti. Vanhemmat saavat tukea ja tietoa muilta vanhemmilta sekä työntekijältä. Perheet ovat vieraassa maassa ja voivat tuntea yksinäisyyttä. Päiväkerho tarjoaa yhteisön, johon kuulua. Aurinkorannikolla lastensuojelun tarve on lisääntynyt lapsiperheiden määrän kasvun myötä. Tämä entisestään korostaa kerhon merkitystä koko Aurinkorannikon suomalaisyhteisön kannalta. Kerhon kautta perheet löytävät toisensa ja saavat ystäviä, joiden kanssa keskustella elämästä. Vanhemmat voivat saada apua esimerkiksi koti-ikävänsä lievitykseen.

Mietimme, että vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä voisi päiväkerhossa kehittää. Laajaa yhteistyötä ei voi kaikkien perheiden kanssa tehdä, ja kaikkiin perheisiin ei voi syvällisesti tutustua. Kerhossa käy toimintakauden aikana niin

monia perheitä, ja osa viipyy Aurinkorannikolla vain muutaman viikon. Tällöin työntekijän voimavaroja ei ole tarpeen käyttää kasvatustilaisuuksiin. Kaikkien lasten vanhemmille toki kerrotaan lapsen kerhopäivän kuulumiset ja kuunnellaan vanhempien toiveita ja ajatuksia.

Jos perhe asuu Aurinkorannikolla yli kolme kuukautta ja jos lapsi käy säännöllisesti kerhossa, voisi olla hyvä pitää vanhempien kanssa esimerkiksi vanhempainvartteja. Tällöin työntekijällä ja vanhemmilla olisi rauhallista aikaa keskustella yhdessä lapsen kerhopäivään liittyvistä asioista. Erityisen tärkeitä nämä keskustelut ovat niiden lasten kohdalla, joiden kanssa esiintyy hankaluuksia, esimerkiksi keskittymisvaikeuksia. Myös opiskelijoiden työpanosta voitaisiin hyödyntää vanhempainvarttien pitämisessä.

Työ voi olla yhdelle työntekijälle todella kuormittavaa. Perustyössä on hyvin yksin, koska suunnittelu ja päätökset on pystyttävä tekemään pääosin yksin. Vaikka opiskelijoista on paljon apua, myös perehdyttäminen vie aikaa ja voimavaroja. Työntekijällä ei ole työkaveria, kenen kanssa voisi neuvotella ja jakaa vastuuta. Motivaation löytäminen työhön vuodesta toiseen voi olla vaikeaa.

Selvityksessä esiin tulleet kehitysideat päiväkerholle ja seurakunnalle olivat hyviä. Yhden työntekijän voimin niitä on kuitenkin hankalaa toteuttaa. Harrastustoiminnan kehittämisessä voisi kuitenkin hyödyntää seurakunnan harjoittelijoita. Seurakunnalta voisi olla vastuuhenkilö ylläpitämässä harrastustoimintaa ja ohjeistamassa harjoittelijoita. Harjoittelijoiden vastuulle voisi antaa harrastuskerhojen ohjelman suunnittelun ja toteuttamisen. Vaihtuvien opiskelijoiden ansiosta harrastustoiminta voisi vastata hyvin myös uusien perheiden toiveita.

Toiminnan kehittämisessä voisi auttaa myös se, jos päiväkerhossa käyvien lasten aktiiviset vanhemmat innostuisivat perustamaan vanhempainyhdistyksen. Vanhempainyhdistyksessä vanhemmat voisivat suunnitella monipuolisempaa toimintaa Aurinkorannikon lapsiperheille. Vanhempainyhdistys keventäisi myös kerhon lastenohjaajan työtaakkaa ottamalla vastuuta toiminnan suunnittelusta.

Arvostamme perheiden rohkeutta ja uskallusta lähteä lapsien kanssa ulkomaille asumaan. Lasten kanssa lähteminen vaatii aina erityisjärjestelyä ja enemmän pohdintaa kuin se, jos vain aikuiset lähtevät keskenään. Ulkomailla asuessa

yhteydenpito läheisiin hankaloituu. Esimerkiksi isovanhempien jääminen koti-Suomeen mietityttää varmasti monia matkaanlähtijöitä.

Vanhemmat ovat kokeneet Espanjassa asumisen positiivisena asiana lastensa kannalta. Lapsen uskottiin saavan lisää rohkeutta ja itsevarmuutta. Vanhemmat kokivat, että lapsi uskaltaa itse kokeilla uusia asioita, kuten muuttaa itse tulevaisuudessa ulkomaille. Lapsi ymmärtää, että Suomen ulkopuolella on ihmisiä, perheitä ja lapsia. Lapsi oppii arvostamaan omia juuriaan ja ymmärtää, mitä tarkoittaa, että on itse suomalainen. Suvaitsevaisuus ulkomailla asuminen myötä kasvaa vanhempien mielestä.

Monet perheistä ovat Espanjassa vain lyhyen ajan, jolloin lapsen identiteetti pysyy todennäköisesti matkan ajan suomalaisena. Lisäksi espanjalainen kulttuuri on lähellä suomalaista kulttuuria, verrattuna johonkin islamilaiseen kulttuuriin. Kulttuurishokki voi olla sekä vanhemmilla että lapsilla lievempi Fuengirolaan muutettaessa, sillä siellä on paljon suomalaisia. Koti-ikävä ei yllätä niin helposti kun saa tavata muita suomalaisia ja puhua omalla kielellään. Suomalaisyhteisö luo turvallisuuden tunnetta ja kuulumista johonkin yhteisöön. Suomessa käynti on helppoa, sillä matka ei kestä kuin muutaman tunnin. Yhteydenpito sukulaisiin ja ystäviin on nykyään helppoa muun muassa internetin välityksellä.

Taulukot

Taulukko 1. Päiväkerhon merkitys perheille, s.35

Taulukko 2. Perheiden syyt muuttaa Espanjaan, s.39

Taulukko 3. Perheiden toiveet seurakunnalle ja päiväkerholle, s.41

Lähteet

Airola, M. & Tarsalainen, A. 2003. Perheessä on voimaa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Alanen, L. & Karila, K. 2009. Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoda

Alila, K. & Portell, T. 2008. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007, Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-7740.pdf. Luettu 29.9.2011

David, C. & Pollock, P. 2001. Introduction teoksesta Third Culture Kids: The Experience of Growing Up Among Worlds.
<http://www.interactionintl.org/tcks.asp>. Luettu 5.9.2011

Espanjainfo.net 2011, Fuengirola. <http://www.espanja-info.net/kaupungit/item/37-fuengirola.html>. Luettu 5.9.2011

Lastensuojelulaki 417/2007. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417>. Luettu 5.10.2011

Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I. & Kuoksa, M. 2000. Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Halme, L. 2010. Lapsen parhaaksi. Uskontokasvatus kokonaisvaltaisen ihmiskuvan valossa. Jyväskylä: WS Bookwell

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja -kehitykseen. Porvoo: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Himberg, L. Jauhiainen, R. 2000. Suhteita minä, me ja muut. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Huuskonen, P. 2011. Vertaistuki – ”en olekaan ainut”. www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/vertaistuki/. Luettu 12.10.2011

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2007. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Helsinki: Edita Prima

Karisto, A. 2008. Satumaa. Suomalaiseläkeläiset Espanjan Aurinkorannikolla. Helsinki: Hakapaino Oy

Karisto, A. & Leppälä, A. 2008. Espanja. Teoksessa Björklund, K. & Koivukangas, O. (toimi.) Suomalaiset Euroopassa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Juva: WS Bookwell OY.

Kirkko hallitus/ kirkon kasvatus ja nuorisotyö. Seurakunnan päiväkerhoon leikinlumoja ja hiljaisuutta. http://www.evl-slk.fi/files/160/Leikin_lumoa.pdf. Luettu 5.9.2011

Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2008. Kirkon kasvatus ja nuorisotyö. Lapsi on osallinen, kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirja. Orivesi: Orivedenkirjapaino

Korpela, P. 2008. Espanjan Aurinkorannikon patikkareitit. Helsinki: Tammi

Kumpulainen 2004. Hyvinvointia yhteisöllisyydestä. http://www.aikakaus.fi/a_koulussa/artikkelipankki/yhteisollisyys.htm. Luettu 31.10.2011

Lastenhojaajan ammatin ja koulutuksen vaiheet 2010. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/Lastenhoj_vaiheet.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/Lastenhoj_vaiheet.pdf). Luettu 15.10.2011

Malin, M. 2011. Ehkäisevän lasten suojelun tavoitteet ja periaatteet. Sosiaaliportti: Lastensuojelun käsikirja. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/tavoitteet/>. Luettu 2.10.2011

Malinen, T. 2008. Kulttuurishokki. Turun yliopisto. <http://www.utu.fi/opiskelu/kv/vaihdossa/kulttuurishokki.html>. Luettu: 31.10.2011

Malmberg, L. 2011. Aurinkorannikon suomalaisten avuntarve kasvanut. 15.3.2011. Helsingin Sanomat

Matilainen, T. 2008. Lapsi elää rutiineista: Helppo ja hyvä arki. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Saarijärvi: Offset Oy Sakasti. evl.fi – Kirkon palvelijoille. Ei päiväystä. Päiväkerho.

Rustanius, M. Joensuu, T. 2005. Voimaa vertaistuesta. Kokemuksia Suomen pakolaisavun Tukena –projektista 2003-2005. Forssa: Forssan kirjapaino http://www.pakolaisapu.fi/files/116/voimaa_vertaistuesta.pdf Luettu 2.10.2011

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content44C2E7>. Luettu 5.9. 2011

Salmivalli, C. 2008. Kaverien kanssa, Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Juva: WS Bookwell Oy

Seurakuntien lapsityön keskus ry. Päiväkerho – Leikin lumoa ja hiljaisuutta. http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/paivakerhot. Luettu 30.10.2011

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:72. Varhaiskasvatus vuoteen 2020. Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan loppuraportti.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-4044.pdf&title=Varhaiskasvatus_vuoteen_2020__Varhaiskasvatuksen_neuvotte_lukunnan_loppuraportti_fi.pdf. Luettu 17.9.2011

Sosiaaliportti 2011a. Lastensuojelun käsikirja. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut ehkäisevänä työnä. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyovalineet/tyomenetelmat/avoimetvarhaiskasvatuspalvelut/>. Luettu 5.9.2011

Sosiaaliportti 2011b. Lastensuojelun käsikirja. Esimerkkejä ehkäisevän lastensuojelun toimintamuodoista. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevalastensuojelu/toimintamuotoja/>. Luettu 2.10.2011

Suomen evankelis-luterilainen kirkko Espanjassa. 2011. Seurakunnat. <http://www.suomenkirkkoespanjassa.net/seurakunnat/>. Luettu: 5.9.2011

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko, Piispain kokous 2010, Ammatillisen koulutuksen seuranta vuonna 2009 ja ydinosamiskuvaukset. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/816AA1A2E575DE86C225770000259EA7/\\$FILE/AKR-ydinosamiskuvaukset-kirkkohallitukselle.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/816AA1A2E575DE86C225770000259EA7/$FILE/AKR-ydinosamiskuvaukset-kirkkohallitukselle.pdf). Luettu 3.10.2011

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Oppaita 56 Stakes. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy

Tikka, I. 2004. Suomalainen lapsi maailmalla. Kolmannen kulttuurin kasvatit. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Työssäoppimispaikat Espanjassa 2011. www.peda.net/veraja/jko/amm/lo/0/g/e/a. Luettu 20.10.2011

Vainio-Mattila, I. 2011, Toisin sanoen.fi. Opiskelua Aurinkorannikolla. <http://www.toisinsanoen.fi/ihmisten-eurooppa/536-opiskelua-aurinkorannikolla?start=2>. Luettu 6.10.2011

Vilka, H. 2005, Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Teema 1. Espanjaan muutto

Miksi olette tulleet Espanjaan?

Kauan olette asuneet täällä?

Kauan aiotte Aurinkorannikolla asua?

Teema 2. Päiväkerhon valinta

Onko lasten päiväkerho vaikuttanut asuinpaikan valintaan?

Miksi olette valinneet suomalaisen päiväkerhon? (esimerkiksi espanjalaisen päiväkerhon sijaan?)

Mitä kautta olette saaneet tietää kerhotoiminnasta?

Kuinka kauan olette käyttäneet seurakunnan lasten palveluita?

Monta lasta teillä on kerhossa ollut?

Teema 3. Kulttuurien kohtaaminen

Yritättekö ylläpitää lapsillenne suomalaista kulttuuria?

Millainen merkitys kerholla on suomalaisen kulttuurin ylläpidossa?

Kiinnostaako espanjalaiseen kulttuuriin tutustuminen? Millä tavoin?

Miten uskotte ulkomailla asumisen/maasta toiseen muuton vaikuttavan lapsen elämään?

Teema 4. Kerhon merkitys

Miksi lapsenne käy seurakunnan päiväkerhossa? (omat työ, harrastus, lapsille kavereita?)

Millainen vaikutus kerholla on ollut lapsenne sosiaalisuuteen?

Millainen on kerhon kautta solmittujen sosiaalisten suhteiden merkitys itselle ja lapselle?

Mitä hyötyjä koette saavanne kerholta? / olette saaneet kerhosta?

Teema 5. Kehitettävää/ toiveita?

Minkälaisia palveluita toivoisitte Aurinkorannikolla olevan lapsille ja perheille?

Mitä toivotte kerholta saavanne?

Mitä parannettavaa kerhotoiminnassa olisi?

Teema 6. Uskontokasvatus

Mitä uskonnollisuus perheellenne merkitsee?

Miten tärkeänä pidätte kerhon antamaa uskontokasvatusta lapsi-
lenne?

